

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 55 · 4. mars
Sesjonen 2019–2020

Møte onsdag den 4. mars 2020 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 55):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Representanten Arne Nævra vil fremsette et representantforslag.

Arne Nævra (SV) [10:00:30]: På vegne av stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Kari Elisabeth Kaski og meg sjøl har jeg gleden av å legge fram et forslag om større bruk av to- og trefelts veier i stedet for firefelts motorveier.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:00:56]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Monica Mæland, Linda Hofstad Helleland og Dag-Inge Ulstein vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Eirik Sivertsen.

Eirik Sivertsen (A) [10:01:24]: Mitt spørsmål går til distriktsministeren.

I år fikk vi et opprør mot ferjetakstene. Vi fikk fortellinger om en økning på 40 pst., og om familier som fikk en økning i utgiftene sine på titusener av kroner. Årsaken har kommet fram: Det er omlegging av inntektene til fylkeskommunene, det er større krav til miljøvennlige ferjer, og det har vært en stor vekst i kostnadene på ferjeandbudene.

Statsråden har, i likhet med mange andre, uttrykt sin bekymring for konsekvensene for folk som bor langs kysten, og som er avhengig av ferjer i hverdagen. Jeg deler den bekymringen, og kort oppsummert kan vi jo si at ferjer er minst like viktig for mange familier som T-banen er for titusener av mennesker som bor i Oslo.

Nå har statsråden vært og seilt med ferjene på Vestlandet og spist svele, hun har hatt en måned på å tenke seg godt om, og på mandag møtte hun også representanter for ferjefylkene for å diskutere og høre hvilke utfordringer de ser.

Mitt spørsmål til statsråden blir: Vil statsråden sørge for at det blir mulig for fylkene å sette ned ferjetakstene, og når kan takstene settes ned?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [10:02:42]: Regjeringen er opptatt av at folk skal kunne ha gode muligheter til å bo og arbeide i alle deler av landet. Da må det også være mulig å pendle til jobb innenfor det lommeboka tåler uten at det skal gå for mye ut over familieøkonomien.

Like etter at jeg ble utnevnt til distriktsminister, foretok samferdselsministeren og jeg en reise til Møre og Romsdal, hvor vi møtte pendlerne, vi møtte barnefamilierne, vi møtte næringslivet, og ikke minst møtte vi også fylkespolitikere som har ansvaret for fylkesferjene.

Vi tar på alvor den uroen og den bekymringen folk langs hele kysten opplever. Det var også derfor fire statsråder fra regjeringen på mandag møtte samtlige i den politiske ledelsen i alle ferjefylkene våre, nettopp for å prøve å finne ut noe av årsaken til denne kostnadsøkningen.

Det er fantastisk, det som fylkene har satt i gang. De ønsker å være offensive og bidra til det grønne skiftet, regjeringen ønsker å være offensiv med hensyn til å få en grønnere ferjeflåte, og sammen skal vi nå jobbe videre for å se hva vi kan gjøre for pendlerne.

På møtet med fylkespolitikere kom vi ikke med noen løfter eller noen løsninger, for det er ingen enkel løsning på dette. Enova, Innovasjon Norge og norske myndigheter har bidratt i stort monn for å hjelpe fylkene i overgangen fra de gamle ferjene og over til en grønnere ferjeflåte. Vi har nå en god dialog, og vi har startet arbeidet sammen for å hjelpe pendlerne.

Eirik Sivertsen (A) [10:04:45]: Jeg er glad for at statsråden erkjenner problemet og – som hun sier – tar det «på alvor», og ser dramatikken det er for mange når de nå opplever at de ikke kan pendle til jobb innenfor en forsvarlig kostnadsramme. Jeg er også glad for at statsråden har brukt tid til å sette seg inn i problemet, men da må hun også erkjenne at en del av problemet her er de rammebetingelsene som flertallet i denne salen og den nåværende regjering gir fylkene. Jeg er sikker på at statsråden er enig med meg i at man ikke kan gjøre sånn som representanten Njåstad argumenterte med på en høring i forrige uke i Stortinget om denne dramatikken, at man kan bruke av uforutsigbare overskudd i fylkeskommunene som skyldes uforutsette skatteinntekter og lavere pensjonspremier, til å planlegge for varig drift.

Så spørsmålet gjenstår jo: Man erkjenner at det er et alvorlig problem, man er alvorlig bekymret, men man kan ikke si noe om hvilke løsninger man vil gi, og man

kan heller ikke indikere når man får en avklaring. Statsråden ga ingen løfter på mandag, men kanskje kan man gi et løfte til folket nå: Kan man få en avklaring i år?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [10:05:50]: Som jeg sa til representanten Sivertsen, har vi nå gått sammen med den politiske ledelsen i de ulike fylkene for først å få et riktig tallgrunnlag og et utgangspunkt for hva de reelle kostnadene skyldes. Det varierer fra fylke til fylke. Det er ikke slik at det er et enkelt svar og en enkel løsning på problematikken. Det vi i fellesskap er veldig enige om, er at overgangen til en grønnere ferjeflåte, det at vi sørger for et godt tilbud på nye ferjer, ikke må bidra til at folk mister motivasjonen til også å være med og støtte et grønt skifte. Derfor vil vi se på hvordan man kan bo ute i distriktet og pendle rimelig og enkelt til jobb, og hvordan vi skal sørge for at vi i fellesskap nå lykkes med mer miljøvennlige ferjer. Jeg har ikke noe svar i dag fordi vi nå er i gang med et felles arbeid med dette.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Eirik Sivertsen.

Eirik Sivertsen (A) [10:06:59]: Jeg er glad for at statsråden skal se på det, men folk er jo interessert i å vite når det skjer en endring.

La meg da, siden vi ikke får noen avklaring på det heller her i dag, få lov til å fokusere på et annet problem som også statsråden har vært veldig bekymret for, og som igjen berører folk i distriktene, langs kysten både i nord og vest og andre deler av landet. Den 4. mai kutter Widerøe 4 000 årlige avganger. Det er bussen og kollektivtilbudet for veldig mange innbyggere her i landet. Nordland er et langstrakt fylke. Der mister man nå den eneste regionale og hurtige kommunikasjonen mellom to av fylkets største byer. I svar til representanten Lauvås har statsråden varslet at hun vil følge saken tett, men at det var for tidlig å si noe om hvilke grep man skulle gjøre nå. Jeg har to forslag til grep som statsråden bør kunne vurdere: Det er en økning til FOT-ruter generelt – man kuttet jo hundre millioner her for noen år siden på nye anbud, da blir det lavere kvalitet – eller å etablere en FOT-rute Evenes–Bodø. Når vil statsråden avklare hvilke flytilbud man skal ha i Distrikts-Norge?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [10:08:08]: Regjeringen er opptatt av at folk i distriktene skal ha gode fremkomstmidler, og at det skal være rimelig. For kystbefolkningen handler det om et godt ferjetilbud, og ikke minst på Vestlandet og i Nord-Norge handler det særlig om at kortbanenettet fungerer.

Jeg ble veldig lei meg da jeg så det Widerøe gjorde – jeg synes det er veldig synd. Jeg opplever også at folk i

Nord-Norge er veldig skuffet over Widerøe, ikke minst også lokalpolitikere fra Arbeiderpartiet.

Den situasjonen vi står oppe i nå, er vanskelig. Samferdselsministeren følger i likhet med i ferjesaken også Widerøe-saken veldig tett. Jeg er bekymret for den monopolsituasjonen vi har. Jeg tror absolutt konkurranse hadde kommet flypassasjerene til gode gjennom et bedre tilbud og også lavere kostnader. Jeg kan ikke si noe annet enn at nå følger samferdselsministeren og regjeringen denne saken tett, og jeg håper at enden på saken også blir at flere passasjerer i nord får et bedre tilbud enn de har i dag, men da er vi avhengig av mer konkurranse.

Presidenten: Eirik Sivertsen – til oppfølgingsspørsmål.

Eirik Sivertsen (A) [10:09:28]: Nei, folk er ikke skuffet over Widerøe, folk er skuffet over regjeringen. Det Widerøe gjør nå, er to ting. Det ene er at tilbudet de gir på FOT-rutenettet, er av dårligere kvalitet enn det var før, og det skyldes at denne regjeringen kuttet 100 mill. kr da en hadde det ut på anbud sist. Det andre er at kutt i kommersielle ruter kommer på grunn av de generelle rammebetingelsene som Widerøe har varslet har vært en trussel mot deres operasjoner over flere år, men som regjeringen ikke har tatt på alvor før man kom med forsiktige kutt, på noen titalls millioner, i år.

Det som er situasjonen nå, er jo at regjeringen framstår som helt handlingslammet. Altså: Ruten mellom Evenes og Bodø forsvinner 4. mai, og da kutter man forbindelsen mellom de to største byene i Nordland. Spørsmålet er om regjeringen skjønner at man må gjøre noe –at man vil sørge for at denne ruten består som et kollektivtilbud ved at man subsidierer den gjennom å kjøpe tjenester, FOT-ruter, som man gjør med annen kollektivtrafikk, og at man kan være trygg på at man kan reise mellom Narvik og Bodø også etter 4. mai i år.

Statsråd Linda Hofstad Helleland [10:10:33]: Jeg kan forsikre representanten Sivertsen om at regjeringen i aller høyeste grad forstår den situasjonen som mange i nord opplever. Jeg reiser på mandag til Nordland, til representantens hjemfylke. Der skal jeg til Brønnøysund, hvor jeg skal møte eierne av Torghatten, som også er sterkt inne i Widerøe, og jeg ser frem til å høre hva de tenker om hvordan man videre kan sikre et bedre tilbud for flypassasjerer i Nord-Norge. Jeg er også som distriktsminister veldig bekymret for Evenes–Bodø-strekningen, for dette er en veldig viktig nerve for folk i nord for transport rundt omkring i Nord-Norge. Derfor er jeg opptatt av at vi skal finne en løsning, men – like viktig – løsningen ligger i økt konkurranse, lave priser og bedre tilbud. Den situasjonen vi har nå, med en monopolsituasjon, gagnar ingen.

Presidenten: Ole André Myhrvold – til oppfølgings-spørsmål.

Ole André Myhrvold (Sp) [10:11:47]: Jeg registrerer at statsråden er bekymret, og at man har lagt ut på en omfattende turné langs kysten, i distrikter som regjeringen ofte skryter av går godt. Likevel klarer man ikke å ta tak i den åpenbare utfordringen det er for folks hverdag når ferjeprisene øker.

Men det er ikke bare ferjer og frakt av folk og biler som er avgjørende for kysten. Minst like viktig for kystens verdiskaping er de mange skipene som frakter gods, bulk, fisk og fiskefôr, og andre servicefartøy. Avgjørende rammevilkår for den virksomheten har bl.a. vært refusjon av grunnavgift på mineraloljeavgiften, nettolønnsordningen for sjøfolk og særfradraget for de samme. Nå ser vi at flere av disse svekkes – ordninger som er sentrale for å opprettholde norsk konkurransekraft mot internasjonale aktører i maritim sektor. Summen i tap av rammevilkår vil gi som resultat tap av tusenvis av norske arbeidsplasser langs kysten, tap av kompetanse, svekket verdiskaping langs kysten og et svekket norsk skipsregister. Hva vil statsråden gjøre med kystrederienes situasjon for å sikre arbeidsplasser og en omstilling til en grønnere kystflåte?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [10:13:03]: Jeg må først si at jeg er veldig glad for at vi har en så grønn kystflåte, og at vi kanskje går foran i verden med å innovere og sørge for at vi får en grønnere maritim sektor.

Så må jeg si at er det noen steder det går godt, så er det jo langs kysten i Norge. Vi har et næringsliv, ikke minst sjømatnæringen, som bidrar til å skape vekst, utvikling og arbeidsplasser. Bare i fjor ble det innenfor privat sektor skapt 40 000 arbeidsplasser, og mange av disse ligger i kystsamfunnene våre. Det er mange arbeidsplasser som står tomme. Det bedrifter forteller meg når jeg er rundt og besøker dem, er at vi trenger folk i arbeid, vi trenger kompetanse, vi trenger ingeniører, vi trenger fagarbeidere. Det er også godt å se at regjeringens politikk gir resultater: historisk satsing på samferdsel, lavt skatte- og avgiftsnivå og ikke minst satsing på kompetanse.

Presidenten: Torgeir Knag Fylkesnes – til oppfølgings-spørsmål.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:14:22]: Eg har følgt spørsmålsrunden nøye, og det er sikkert fleire her som lurer på: Kva kan Stortinget egentleg spørje distriktsministeren om? Distriktsministeren har altså ikkje noko ansvar for det opprøret som er no når det gjeld ferjer, det er inga rolle der, da viser ein til andre statsrådar – det same med FOT-ruter, kortbanenett og

spørsmåla der. Eg reknar med at vi får dei same svara når det gjeld dei store distriktsopprøra om helse, kommuneøkonomi, velferd osv.

Er det sånn at vi i dag blir inviterte til berre å diskutere akkurat dei saksområda som denne statsråden har ansvaret for, som da er dei regionale utviklingsmidlane, som er ei ordning som er veldig viktig for distrikta, men som er halvert under denne regjeringa? Er det sånn å forstå at det er det einaste vi kan spørje statsråden om som vi kan få ordentlege svar på?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [10:15:20]: Jeg inviterer Knag Fylkenes til å stille spørsmål om digitaliseringsporteføljen min, som er særdeles viktig for distriktene, som kan skape vekst og utvikling og sørge for at folk kan sitte og arbeide ute ved kysten eller oppe i bygda og ikke er nødt til å sitte inne i byen. Jeg inviterer til å stille spørsmål om hele distrikts- og regionalporteføljen, som er viktig ikke minst for at virkemiddelapparatet kan bidra til å legge til rette for arbeidsplasser, og som kanskje også er mye av grunnen til at det i fjor ble skapt 50 000 arbeidsplasser, inkludert offentlige arbeidsplasser, rundt omkring i landet.

Det er sånn at enhver regjering har koordinerende ministre, om det er en likestillingsminister, om det er en næringsminister, eller om det er en samordningsminister, som regjeringen som SV satt i, hadde, med Schjøtt-Pedersen, som jeg tror faktisk hadde en portefølje som omhandlet regjeringens biltjeneste. Så enhver regjering innretter seg sånn som man ønsker det. Vi ønsker en sterkere satsing på og oppfølging av distriktsspørsmål, derfor har statsministeren valgt å sette sammen regjeringen på denne måten.

Presidenten: Torgeir Knag Fylkesnes – til oppfølgings-spørsmål.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:16:31]: Eg er glad for at ein koordinerande statsråd også har ei rolle med tanke på det som angår distrikta i det breie, og det betyr at vi kan stille ordentlege spørsmål som angår distrikta generelt.

Berre for å ta tak i det som førre spørsmålsstillar her spurde om, det var kysten, frakt osv.: Regjeringa har jo kutta ganske kraftig når det gjeld fiskerihamner og tilskot til hamner generelt, sånn at den veksten vi ser langs kysten, er ein vekst som skjer trass i regjeringas umak, ikkje på grunn av det. Den same utviklinga ser vi med generell sentralisering i kommunane, der den offentlege sentraliseringa er langt større enn den private, altså at offentlege arbeidsplassar, statlege arbeidsplassar, blir sentraliserte i høgare tempo enn det dei private tenesteytarane blir. Det viser tal frå SSB som nyleg er komne ut.

Så spørsmålet bør kanskje stillast litt opent: Kva rolle vil distriktsministeren ta i å snu utviklinga frå ei kraftig sentralisering til ei ruralisering?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [10:17:40]: For det første ser vi jo nå at f.eks. i Nord-Norge, som representanten Knag Fylkesnes er fra, går det veldig godt. Arbeidsledigheten er lavere i Nord-Norge enn i landet sett under ett. Den økonomiske veksten ligger over landsgjennomsnittet. Det er en optimisme når man reiser til nord – jeg skal være i Finnmark i to dager i neste uke. Jeg gleder meg fordi man der er opptatt av at det fortsatt må satses på vei, man må fortsatt ha et lavt skatteinivå, man må fortsatt sørge for at et av de viktigste verkøyene vi har i distriktpolitikken, nemlig differensiert arbeidsgiveravgift, blir godt ivaretatt.

Jeg gleder meg til å støtte opp om den optimismen som er ute i distriktene. Jeg vil ikke være med på den svartmalingen og nedsnakkingen av det som skjer rundt i distriktene. Det er heller ikke sånn at staten skal komme dit og løse alt. Vi ser at bare i fjor ble det skapt 40 000 arbeidsplasser i privat sektor. Det viktigste for folk i distriktene er at de har en jobb å gå til for å livnære seg selv og familien sin.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Siv Jensen (FrP) [10:19:03]: Mitt spørsmål går til justis- og beredskapsministeren.

Vi ser nå dramatiske bilder fra Hellas. Vi ser et politi i kamp mot ulike grupperinger, vi ser bruk av tåregass, vi ser folk som forsøker å klatre over piggtådgjerder. Sannheten er vel den at vi nå har en mye mer eksplosiv situasjon rundt en mulig ny migrasjonskrise enn vi hadde i 2015, og vi ser også at det er betydelig flere migranter som har potensial for å ønske seg inn i Europa.

Erfaringene fra 2015 er også at Norge ikke var godt nok forberedt, men at de tiltakene som man raskt fikk på plass, hadde stor effekt. De hadde effekt av to grunner. Den ene effekten handlet om at vi raskt fikk innstramminger som hadde konsekvenser for dem som kom til Norge. Den andre effekten, som var minst like viktig, var den signaleffekten Norge sendte ut til verden gjennom de innstrammingsiltakene som ble iverksatt, som førte til at man ikke vurderte Norge som det mest attraktive landet å reise til.

Mitt første spørsmål til justisministeren er om hun er enig i at det å iverksette raske og hurtige tiltak nå kan ha en ny og forsterket signaleffekt med hensyn til nye forsøk på ankomster til Norge. Det andre jeg lurer på, er: Fremskrittspartiet la i går frem en lang rekke forslag til innstramminger, og mange av dem er forslag som Høyre var med på å foreslå for få år siden. Spørsmålet er: Kan Høyre og regjeringen nå love at de støtter opp om disse forslage-

ne? Eller er det sånn at Høyre er kommet på andre tanker etter at Fremskrittspartiet gikk ut av regjering?

Statsråd Monica Mæland [10:20:59]: Jeg er langt på vei enig i beskrivelsen representanten gir av situasjonen i Tyrkia og Hellas. Den er i aller høyeste grad veldig uoversiktlig.

Det vi ikke ser, er flyktningstrømmer opp gjennom Europa. Det må vi gjøre alt for å forhindre, og rett etter spørretimen nå setter jeg meg på å fly til Brussel for å diskutere det spørsmålet med mine kolleger i EU, for her må vi ha felles europeiske løsninger.

Så er det slik at det er en stor forskjell på situasjonen i 2015 og i dag. I 2015 var vi helt uforberedt. Vi hadde ikke et godt nok regelverk, og vi hadde ikke et godt nok mottakssystem. Det mener jeg vi har nå, jeg mener vi er veldig godt forberedt. Regjeringen har gjennom seks og et halvt år – de fleste av dem, med unntak av de siste fire ukene, med Fremskrittspartiet i regjering – gjort nødvendige innstramminger. Vi utøver nå både ytre og indre grensek kontroll. Vi har fått på plass et regelverk knyttet til mennesker som kommer fra trygge tredjeland. Vi har fått på plass en Russland-instruks.

Det er i og for seg bare ett spørsmål som henger, og det er en beredskapshjemmel knyttet til det vi kaller sekundærflyktninger. Det er en bestemmelse som de daværende regjeringspartiene ble enige om på Granavolden – jeg vet ikke hvorfor den ikke er besluttet, men den er nå i prosess, så den skal vi få på plass. Det handler nettopp om å være veldig tydelig på at løsningen på problemet ikke er å komme til Norge, løsningen er ikke åpne norske grenser, løsningen er felles europeiske løsninger, og vi kan hjelpe flest der de er nå.

Så registrerte jeg at Fremskrittspartiet kom med en rekke forslag i går. Dem skal vi selvsagt gå gjennom. Og så er det jo sånn at politikk ikke er statisk, politikk må være i bevegelse, i takt med det samfunnet vi lever i. Er det grunnlag for endringer, skal vi selvsagt vurdere det.

Siv Jensen (FrP) [10:23:00]: Dette var jo ikke et veldig forpliktende svar. Man kan i og for seg frykte at Kristelig Folkeparti og Venstre nå kanskje vil ha mer innflytelse over innvandringspolitikken fremover, og det er i så fall veldig skuffende. Men jeg merker meg at justisministeren skal reise til Brussel og møte europeiske kollegaer i dag, og at både justisministeren og statsministeren har snakket om felleseuropeiske løsninger. Men hva er det, hva betyr det, og hva legger justisministeren i det? Betyr det at Norge ønsker å gi forsterket hjelp til Hellas for å forsterke grensek kontrollen? I så fall er det bra. Eller betyr det at regjeringen er i ferd med å ville inngå en avtale med andre europeiske land om relokalisering? Det betyr i så fall at regjeringen er villig til å påta seg en forpliktelse om å ta imot et betydelig

omfang av migranter fordi andre europeiske land velger å gjøre det. Jeg vil vite hva justisministeren har tenkt å love sine europeiske kollegaer når hun nå drar til Brussel.

Statsråd Monica Mæland [10:24:00]: Først: Det som er Høyres utgangspunkt i regjering, er Granavolden-plattformen. Den plattformen sto fire parti bak. Det er ikke sånn at to av partiene i regjeringen nå styrer vår politikk, det er det Granavolden-plattformen som gjør, og det er et produkt som også Fremskrittspartiet var med på å fremforhandle for et år siden. Så det er vårt utgangspunkt for politikken nå.

Når det gjelder dagsordenen i Brussel, handler det hovedsakelig om to ting. Det ene er situasjonen i Hellas: Hvordan skal vi hjelpe Hellas til å holde sin yttergrense? Og hvordan skal vi hjelpe Hellas til å behandle asylsøknader? Det siste har vært et enormt problem. Det er jo slik at Norge i 2016 bidro til å relokalisere flyktninger, men vi relokaliserte flere enn Hellas selv har greid å returnere på bakgrunn av egen asylbehandling. Min statssekretær var forrige uke i Hellas for å bidra både økonomisk og med personer og kompetanse, slik at Hellas skal kunne håndtere en flyktningsituasjon.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:25:03]: Jeg har merket meg at regjeringen styrer på bakgrunn av Granavolden-plattformen, men man burde også styre på bakgrunn av hva som faktisk skjer. Når det skjer virkelige endringer i den virkelige verden, må man ikke bare skjule til Granavolden-plattformen, man må også være villig til å ta i bruk nye tiltak hvis behovet melder seg.

Jeg hører at justisministeren sier at alt nå er såre vel, og at vi er godt forberedt. Men i går var UDIs direktør ute og sa at vi ikke er forberedt. Så hvem er det som har rett? Er det justisministeren, eller er det UDI-direktøren? Hvis det er UDI-direktøren, må regjeringen være villig til å gjennomføre flere tiltak enn en mulig endring av såkalt subsidiær beskyttelse – det er vel og bra gitt at man strammer det tiltaket ordentlig opp og langt utover det som er nedfelt i Granavolden-plattformen.

Statsråd Monica Mæland [10:25:55]: For å gjenta meg selv: Politikk er ikke statisk. Hvis det er grunnlag for å gjøre endringer i politikken, skal vi selvsagt gjøre det. Men jeg mener vi er forberedt på en helt annen måte enn vi var i 2015 både når det gjelder nødvendige innstramminger, og ikke minst når det gjelder den erfaringen vi fikk i 2015.

Så viser representanten til hva UDI-direktøren har sagt, men det er to helt forskjellige spørsmål. Det jeg har

svart på, er om vi er forberedt på å forhindre at folk kommer til Norge. Det mener jeg vi i mye større grad er. Kan vi gjøre mer? Ja, kanskje det – det må vi komme tilbake til. Det UDI har svart på, er om vi har mottakskapasitet hvis folk først kommer over grensen. Den kapasiteten er bygd ned, det vet selvfølgelig representanten veldig, veldig godt. Vi har ikke mange tusen mottaksplasser stående tomme i fall noen skal komme til Norge, men vi har erfaring for å kunne snu oss rundt på ganske kort tid, og vi gjør nå alt vi kan for at det ikke skal bli situasjonen. Vi ønsker altså ikke migranter til Norge. Løsningen er ikke migranter til Norge.

Presidenten: Sylvi Listhaug – til oppfølgingsspørsmål.

Sylvi Listhaug (FrP) [10:27:08]: Jeg hører at statsråden først sier vi er godt forberedt, for deretter å være litt på gli for at vi må gjøre mer. Det er jeg veldig glad for. Når det gjelder å gå gjennom disse forslagene, bør det gå ganske raskt, for de fleste av dem er laget i Justisdepartementet og godt gjennomarbeidet.

Jeg vil rette søkelyset litt mot det statsministeren sa, for det er ikke desperate flyktninger som står på grensen mellom Tyrkia og Hellas nå. Det er personer som har hatt opphold i Tyrkia i lengre tid, og som dermed ikke er forfulgt. Vi er godt forberedt når det gjelder Russlandinstruks, som statsministeren sa, men i 2015 så vi at det var en liten andel som kom via Russland. De aller fleste kom over andre grenser. Hvis vi nå ser at det blir en sekundærbevegelse, sier statsministeren at det kan hende vi må forsikre oss mot at det skjer, at man beveger seg mot Norge.

Er det ikke bedre å forberede seg nå enn å vente til man står midt i det, noe vi så var litt av utfordringen i 2015?

Statsråd Monica Mæland [10:28:17]: Jeg forsikrer at vi skal gå nøye gjennom forslagene som Fremskrittspartiet fremmet i går, og jeg tror representanten har helt rett i at mange av dem var fremmet av Høyre og Fremskrittspartiet da vi satt i regjering sammen. Men det var ikke forslag som fikk flertall i Stortinget, og spørsmålet er selvfølgelig om flertallet nå har endret seg. Det er ikke helt sikkert.

Så er spørsmålet: Er det forslag som treffer den situasjonen vi er i nå? Når det f.eks. gjelder dette med en Tyrkia-instruks, tror jeg det er et ganske hypotetisk tilfelle, for vi har grensekontroll på både indre og ytre grense, vi har regler knyttet til trygge tredjeland, og vi har regler knyttet til Russland. Det tilfellet at man i Tyrkia skulle medvirke til å sende masse migranter – for jeg er helt enig i beskrivelsen om at dette er migranter, det er ikke flyktninger fra Idlib vi nå ser på grensen til Hellas – tror

jeg er en ganske hypotetisk situasjon. Det ville i så fall vekke en reaksjon fra hele Europa hvis man nå skulle fly fra Tyrkia med mennesker som ikke har identitet eller visum.

Presidenten: Sylvi Listhaug – til oppfølgingsspørsmål.

Sylvi Listhaug (FrP) [10:29:24]: Jeg vil jo si at det uansett er viktig å være forberedt om det skulle komme. I 2017 valgte dessverre Arbeiderpartiet, Senterpartiet og de andre partiene – bortsett fra Høyre og Fremskrittspartiet – å stemme ned at vi fortsatt skulle ha instruksjonsmyndighet over Utlendingsnemnda. Jeg håper virkelig at Høyre nå støtter opp om det, og at de partiene som stemte det ned den gangen, også er med på å videreføre det.

Jeg lurer på hvilke forespørsler som er kommet fra EU, og hvilke forespørsler som er kommet fra Hellas. Fra min tid i Justisdepartementet kjenner jeg til at man gjerne får henvendelser om å bidra. Har det kommet noen henvendelser om å ta imot migranter – av typen relokalisering? Hvis det kommer, hva vil regjeringens svar på det da være?

Ett av problemene i 2015 var at man begynte å ta imot, og da så mange mennesker at det var mulig å komme seg til Europa og så komme seg videre, og så var man i gang. Jeg vil gjerne vite det.

Statsråd Monica Mæland [10:30:29]: Det er ikke kommet noen forespørsel fra Hellas eller EU om relokalisering. Det er heller ikke slik at det står på dagsordenen for møtet i dag. Så vet jo representanten, og jeg regner med at jeg også vil oppleve det, at den dagsordenen kan endre seg. Det vet jeg ikke. Men vi har selvfølgelig ikke tenkt å gi noe svar over bordet på en eventuell slik forespørsel.

Vi fikk en slik forespørsel før jul. Da svarte regjeringen nei. Vi har sagt at skal det skje en relokalisering, må det være et bredt europeisk grunnlag for det. Det må være forpliktelser. Enn så lenge har Hellas store problemer med sin asylbehandling. Derfor bidro vi i forrige uke gjennom EØS-midler med 350 mill. kr, med personell og med kompetanse fra våre utlendingsmyndigheter for å hjelpe Hellas med å behandle søknadene til de asylsøkerne de nå har i landet. I tillegg må vi hjelpe Hellas med å håndtere yttergrensen sin. Det er de to spørsmålene som står på dagsordenen.

Presidenten: Sylvi Listhaug – til oppfølgingsspørsmål.

Sylvi Listhaug (FrP) [10:31:28]: Bare for å være helt sikker på at jeg oppfattet det riktig: Vil man i en situasjon der man blir bedt om å relokalisere, vurdere å ta

inn en del av disse personene på en kvote? Det betyr i realiteten da at man henter ut personer, migranter, fra grensen til Hellas, som har vært i en trygg situasjon i Tyrkia, istedenfor å plukke ut kvoteflyktninger fra leire der det sitter fattige mennesker som ikke har råd til å bruke menneskesmuglere for å komme seg til Europa, og som ikke har hatt muligheten til å være med på det som nå skjer. Vil man virkelig vurdere det, eller kan statsråden avvise det her og nå, at det er noe regjeringen ikke kommer til å åpne for?

Statsråd Monica Mæland [10:32:11]: For å være like presis tilbake: Det står ikke på dagsordenen for dagens møte. Vi har ikke mottatt noen henvendelse. Hvis vi får en henvendelse, skal vi vurdere den. Sist vi fikk, sa vi nei, fordi det ikke var grunnlag for å si ja.

Jeg kan selvfølgelig ikke spekulere i framtiden. Vi ser at ting endrer seg veldig fort. Men vårt utgangspunkt nå er at det er ikke et spørsmål vi har fått og som vi har tenkt å svare bekreftende på.

Presidenten: Masud Gharahkani – til oppfølgingsspørsmål.

Masud Gharahkhani (A) [10:32:50]: Som kjent er Arbeiderpartiet det eneste partiet i Norge som har gått gjennom hele asyl- og flyktningpolitikken og lagt fram løsninger som gjør Norge forberedt på ny en migrasjonskrise. Regjeringen er ikke forberedt, sier UDI. Dette er et alvorlig tema. Derfor er det behov for å avklare noen fakta, slik at vi kan ha en debatt som baserer seg på fakta.

Når man hører på Fremskrittspartiet, gis det inntrykk av at Norge, om vi vil, kan sende en asylsøker fra Syria som har oppholdt seg i Tyrkia i flere år og så greid å komme seg til Norge, tilbake til Tyrkia uten å behandle asylsøknaden hans. Har Norge en avtale med Tyrkia som gjør dette mulig i dag, og har dette noen gang skjedd? Hvorfor har ikke Fremskrittspartiet i regjering klart å få på plass dette i løpet av de siste seks årene?

Statsråd Monica Mæland [10:33:40]: Hva Fremskrittspartiet har gjort i regjering, må representanten nesten stille spørsmål til Fremskrittspartiet om.

Jeg er glad for at regjeringen har fått på plass et nødvendig regelverk, som er strammet inn, og som gir tydelige signaler ut om at løsningen ikke er å komme til Norge. Vi må finne andre løsninger på den forferdelige situasjonen vi ser i Syria, og som vi ser i Hellas. Det handler først og fremst om å mane til at partene viser tilbakeholdenhet, at man får på plass en rask og varig fredsløsning. Det handler om å få på plass brede europeiske løsninger knyttet til grensekontroll, knyttet til at Hellas skal kunne håndtere sin asylsituasjon.

Så ber representanten Gharahkhani meg spekulere i en eventuell vandring fra Tyrkia til Norge. Vi har altså en returavtale med Tyrkia, hvis det er det som etterspørres. Vi har asylsøkere fra Tyrkia som kommer i dag, som flykter fra det tyrkiske regimet. De gis opphold i Norge hvis det er grunnlag for det. Men vi har ikke sett behovet for en Tyrkia-instruks, hvis det er det representanten spør om.

Presidenten: Masud Gharahkhani – til oppfølgings-spørsmål.

Masud Gharahkhani (A) [10:34:52]: Vi trenger et klart svar fra statsråden på hva som er praktisk mulig i dag, altså et ja/nei-svar. Dersom det kommer en syrisk flyktning til Norge som har vært i Tyrkia i flere år, og Norge forsøker å sende ham til Tyrkia uten å behandle søknaden, vil Tyrkia ta ham imot?

Statsråd Monica Mæland [10:35:11]: Det er en problemstilling jeg ikke har vært borti, så det kan jeg ikke svare på, men i utgangspunktet har vi returavtale med Tyrkia. Vi har et regelverk knyttet til å sende tilbake personer som kommer og søker asyl fra trygge tredjeland. Da vil myndighetene måtte avgjøre om Tyrkia er et trygt tredjeland. Det er en konkret avgjørelse som gjøres der og da av våre fagmyndigheter.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:35:44]: I 2015 var det Anders Anundsen som var justisminister, og i starten av den krisen hadde regjeringen lite kontroll. Det som var det fine med norsk politikk da, var at vi gikk sammen og hadde et bredt forlik der vi hjalp hverandre. Hvis det skulle være behov for den type runder også nå, vil jeg bare signalisere på vegne av Senterpartiet at vi gjerne stiller opp sammen med regjeringen. For den typen pingpong-spill som vi så i 2015, løste ingen problemer. Det var kanskje noen partipolitiske poeng, men det skapte ingen løsninger. Så tok vi initiativet til at vi satte oss sammen, jobbet og fant løsninger, og det dempet konfliktnivået. Det er det jeg håper også, hvis det er nødvendig, at regjeringen tar kontakt med Stortinget, og at vi setter oss ned og finner løsninger. Men forhåpentligvis er de løsningene vi fant i 2015, robuste og gode nok.

Statsråd Monica Mæland [10:36:35]: Jeg takker for invitasjonen. Jeg mener det er en styrke ved Norge at vi i vanskelige situasjoner står sammen, og at vi – i hvert fall til en viss grad – har tverrpolitisk enighet om vanskelige spørsmål. Så jeg takker for invitasjonen. Regjeringen vil selvfølgelig vurdere det, gitt at det skulle opp-

stå en situasjon. Nå gjør vi alt vi kan for at det ikke skal skje, både gjennom vårt arbeid i NATO og i EU og med de endringer vi har gjort i vårt eget regelverk.

Presidenten: Bjørnar Moxnes – til oppfølgings-spørsmål.

Bjørnar Moxnes (R) [10:37:12]: I Dagbladet for i går forteller norske helsearbeidere som har vært frivillige på grensen mellom Tyrkia og Hellas, om flyktninger som blir beskyttet av gresk politi, om barn som drukner, og om folk som risikerer livet i forsøket på å krysse grensen. De to helsearbeiderne forteller om barn som har mistet foreldre, foreldre som har mistet barn, og om båter som går ned, der ingen blir reddet. Dette har de sett med egne øyne på grensen mellom Tyrkia og Hellas.

Samme dag uttaler Erna Solberg – fra et trygt og varmt NRK-studio – at det er ikke desperate flyktninger som står på grensen mellom Tyrkia og Hellas nå. Jeg lurer på hva som skal til for at regjeringen vil innse at disse menneskene er i en desperat situasjon og trenger vår hjelp?

Statsråd Monica Mæland [10:38:05]: Det er ingen motsetning mellom å observere grufulle forhold og det å konstatere at de menneskene som befinner seg på grensen mellom Tyrkia og Hellas, som var det statsministeren viste til, ikke er asylsøkere fra Idlib, men mennesker som har oppholdt seg lenge i Tyrkia. Det betyr ikke at det er greie forhold. Det er grufulle forhold, men løsningen er jo ikke å åpne norske grenser og si: kom til oss! Løsningen er jo ikke å invitere kriminelle bander til å sette folk i bunnløs gjeld og sette livet sitt til ved å invitere til sjøturer i Middelhavet, som for manges del ender fryktelig. Så det er ingen motsetning. Men det å beskrive hvilke mennesker det er vi snakker om, er ganske viktig. Dette er migranter som søker seg til et bedre liv. Det er selvfølgelig helt forståelig, men det er altså ikke det asylinstituttet er ment å favne om.

Presidenten: Bjørnar Moxnes – til oppfølgings-spørsmål.

Bjørnar Moxnes (R) [10:39:01]: Da hører vi en regjering som altså er blind for realitetene. Tyrkia åpnet grensen mot Hellas i et kynisk spill – det er vi enige om – for å få mer NATO-støtte til Tyrkias ulovlige invasjon av Syria. Hellas er på bristepunktet. I Moria-leiren, hvor det er plass til 3 000 mennesker, er det nå 20 000 flyktninger – og i går kom det 10 000 flyktninger over grensen fra Tyrkia. De står i en ekstremt tøff situasjon i Hellas, og de har ikke kapasitet til å hjelpe dem som kommer dit. Jeg lurer på om Norge i en sånn situasjon, hvor Hellas trenger støtte fra andre europeiske land for å håndtere tilstrømmingen og ikke minst også få hjulpet

flere folk, vil vurdere å avlaste et overbelastet Hellas med å hente ut flyktninger som nå bor i overfylte leirer, og som blir stadig mer overfylt på grunn av at flere nå strømmer over grensen fra Tyrkia. Er dette noe som regjeringen ser trengs, både for Hellas' skyld og ikke minst for flyktningenes skyld?

Statsråd Monica Mæland [10:39:55]: Det er altså sånn at Norge bidrar stort på det humanitære. Det skulle bare mangle. Vi er et rikt land, vi skal hjelpe flest mulig, og vi hjelper flest mulig der de er. Vi har gjennom de siste årene bidratt med 10 mrd. kr til Syria for å avhjelpe en forferdelig vanskelig situasjon. For et par uker siden bidro vi med 77 mill. kr til FNs humanitære fond. Forrige uke reiste vi og bidro med 350 EØS-millioner for å hjelpe Hellas til å behandle asylsøknader, i tillegg til at vi stiller med personell og kompetanse. Norge hjelper. Vi skal gjøre alt vi kan, og vi skal også jobbe sammen med EU for å finne løsninger. Det som er svaret på denne situasjonen, er at man får til en våpenhvile, og at man får slutt på konfliktene. Men i mellomtiden skal vi selvfølgelig hjelpe flyktningene. Det gjør vi, og det skal vi fortsette med.

Presidenten: Bjørnar Moxnes – til oppfølgings-spørsmål.

Bjørnar Moxnes (R) [10:40:55]: Hvis svaret på problemet er å få til en våpenhvile og få fred i Syria, hindre flere flyktninger, er det jo et spørsmål hvorfor NATO, som Norge er en del av, nå støtter Tyrkias folkerettsstridige operasjoner og invasjon av syrisk territorium. Hvis det er sånn at det som skaper flyktninger, er nettopp islamistiske terrorbander som fører krig i Syria, og også fører krig mot sivile i Syria, hvorfor er da Norge såpass lite kritisk til at vår NATO-allierte, Tyrkia, invaderer syrisk territorium for å støtte nettopp siste rest av islamistiske opprørere, som holder til i Idlib-provinsen, hvor en kan få en million flyktninger ut som følge av krigshandlingene? Bør ikke Norge i en sånn situasjon – hvis målet er, som statsråden sier, å få færre flyktninger – stå opp imot Tyrkias invasjon og heller gå inn for fred i Syria, framfor å støtte denne folkerettsstridige operasjonen som Tyrkia gjennomfører på syrisk territorium?

Presidenten: Presidenten vil bare bemerke at det utenrikspolitiske spørsmålet nok ikke er innenfor justisministerens konstitusjonelle område, men det er opp til justisministeren å velge å svare på dette.

Statsråd Monica Mæland [10:42:07]: Takk for det, president, det er korrekt, og jeg tror heller ikke noen er tjent med at representanten og jeg begynner å diskutere vårt forhold til NATO, som har sørget for at Europa og vi har levd fredelig siden krigen. Jeg anerkjenner at

Rødt er imot NATO, imot EØS, imot internasjonalt samarbeid. Jeg er av stikk motsatt oppfatning. Vi er aktive i NATO, vi er aktive i EØS, vi er aktive overfor våre allierte, og vi fører en aktiv politikk både på det humanitære og ved å utøve nødvendig grensekontroll. Begge deler er helt avgjørende hvis vi skal hjelpe de menneskene som trenger det, og det skal vi selvsagt gjøre.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Emilie Enger Mehl (Sp) [10:42:55]: Regjeringene til Erna Solberg har satt politiet i en enormt vanskelig økonomisk situasjon. Både Troms, Trøndelag, Sør-Vest, Sør-Øst og Innlandet politidistrikt flagger nå at de må spare flere titalls millioner kroner i 2020 hvis de ikke skal gå med underskudd. Det samme har vi hørt hvert år siden politireformen ble innført.

Nærpolitireformen har sugd penger inn til sentralt byråkrati og dyre lederstillinger i hovedsetene. Samtidig har responstiden gått opp ute i distriktene, blant folk. I Innlandet, f.eks., gikk responstiden opp for alle steder med under 20 000 innbyggere fra 2016 til 2019. Og det er altså alle steder unntatt Hamar, som er den største byen.

Regjeringen har gjennomført historiens største sentralisering av norsk politi. Det er en reform som har blitt en spare- og sentraliseringsreform, ikke en nærpolitireform. Regjeringen har rasert politiet, som skulle være til stede ute i folks hverdag. Allerede i 2018 varslet tillitsvalgte i elleve av tolv politidistrikt i Norge om krise i politiet. I 2019 hadde det gått opp til tolv av tolv politidistrikt.

Regjeringen har ikke foretatt seg noe for å rette opp kursen, som er at politiet blir fjernere fra folk, selv om tidligere justisminister Jøran Kallmyr lenge før jul lovet at det skulle komme en stortingsmelding. Den har vi ikke sett noe til ennå. Situasjonen ser ikke ut til å bli bedre i 2020, med de signalene vi får fra politidistriktene om store innsparinger og en fortvilet situasjon.

Mitt spørsmål er: Mener statsråden at nærpolitireformen er et passende navn på den sentraliseringsreformen som regjeringen har gjennomført?

Statsråd Monica Mæland [10:44:56]: Jeg tror ikke det vil overraske representanten i det hele tatt at jeg mener at politireformen er helt nødvendig. Den har vært viktig, og den har vært riktig. Det var et svar på en forferdelig situasjon i Norge 22. juli 2011, da vi ble avkledd, og da vi alle så hvordan det sto til i Politi- og Beredskaps-Norge.

Vi ser også en kriminalitet som utvikler seg, og metoder som utvikler seg. Det er helt andre former for kriminalitet i dag enn det var for fem og ti år siden. Da kan vi ikke, slik Senterpartiet inviterer til, ha et politi i dag

som er skodd for gårldagens l6sninger. Vi m4 ha et politi som h4ndterer dagens og morgensldagens l6sninger.

Sannheten er, n4r det gjelder penger, at politiet er blitt tilf6rt 4,4 mrd. kr mer og har f4tt 2 800 flere ansatte. De har f4tt bedre kompetanse, de har f4tt bedre kapasitet, og de har f4tt 6kt kvalitet. Og n4r vi ser at andelen saker som gjelder overgrep mot barn, har 6kt med 160 pst., ville jeg bekymret meg veldig over hva som skjedd med de sakene f6r – ogs4 hvis jeg var i Senterpartiet. Det er en veldig alvorlig utvikling, og vi m4 v4re rustet til 4 h4ndtere den utviklingen. Det mener jeg vi er.

S4 er sp6rsm4let: Er reformen perfekt? Nei, det tror jeg ikke den er, og etterp4klokskapens klare lys gir oss jo ogs4 veldig klare svar.

Jeg skal n4 komme med en politimelding – som har v4rt varslet lenge, det er jeg helt enig i. Jeg skulle gjerne ha levert den f6r, men jeg m4 f4 lov til 4 gj6re det p4 en skikkelig m4te. Den kommer ganske raskt. Den kommer bl.a. til 4 oppsummere b4de hva vi har gjort, hva vi gj6r, og hva vi tenker framover. Men politireformen er alts4 ikke ferdig gjennomf6rt. Vi har sagt at vi skal evaluere den i 2022. N4 er vi i 2020.

Emilie Enger Mehl (Sp) [10:46:48]: Jeg stilte et veldig enkelt ja/nei-sp6rsm4l: Er n4rpolitireformen et godt navn eller ikke? Det svarte ikke statsr4den p4. I stedet skryter hun av at politiet er tilf6rt s4 voldsomt mye penger. Det har vi h6rt i flere 4r. Men mer pengebruk er ikke automatisk det samme som et bedre n4rpoliti. Man m4 jo se p4 hva pengene faktisk g4r til. S4 langt tilbake som i 2012 ba Riksrevisjonen om at politiet m4tte bremse bruken av konsulenter. I 2015, alts4 tre 4r senere, brukte politiet 1 mill. kr p4 konsulenter hver eneste dag. I 2018, tre 4r etter det igjen, hadde det bel6pet vokst enda mer, og man brukte bl.a. 1,3 mill. kr hver eneste dag bare p4 IT-konsulenter. I tillegg har sentralt byr4krati eksplodert. Politidirektoratet, Politiets IKT-tjenester og Politiets fellestjenester har est ut; antallet ansatte har 6kt med over 144 pst. Har regjeringen overhodet kontroll p4 p4nnebruken i politiet?

Statsr4d Monica M4eland [10:47:52]: F6rst: Jeg er glad for – for en gangs skyld – 4 v4re enig med Senterpartiet i at mer penger ikke alltid er l6sningen. Det pleier vi ikke 4 v4re enige om. Svaret til Senterpartiet pleier 4 v4re at mer penger er den eneste l6sningen.

N4r det gjelder konsulentbruk knyttet til IT, mener jeg det er veldig fornuftige investeringer. Vi ser jo n4 en helt annen utvikling, en teknologisk utvikling som ogs4 politiet m4 v4re en del av. Jeg har i mine uker i Justisdepartementet snakket med s4 mange i politiet at jeg vet at behovene der for ny kompetanse og for nytt utstyr er veldig stort. S4 svaret er ja, jeg har full tillit til at politiet har kontroll p4 dette, at de gj6r nødvendige investering-

er, og at de kj6per nødvendige tjenester. Mens vi f6r advarte barna v4re mot 4 snakke med fremmede og 4 ta imot godteri, kan overgriperen n4 v4re hvem som helst, hvor som helst i landet og hele d6gnet fordi det foreg4r p4 nettet. Vi har alts4 helt andre utfordringer i dag enn det vi hadde f6r. Det m4 politiet v4re skodd for 4 h4ndtere, og det er de.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppf6lgingssp6rsm4l.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:49:06]: Jeg merker meg at justisminister Monica M4eland velger 4 ikke bruke ordet «n4rpolitireform», at hun hele tiden sier «politireformen». Det er vel fordi den s4kalte n4rpolitireformen har blitt tidenes sentralisering av norsk politi. Gjennom en bred gjennomgang ved Politih6gskolen konkluderte hovedartikkelen nettopp med at dette var tidenes sentralisering av norsk politi, og at man egentlig la inn en l6gn i selve navnet p4 reformen. Det var alts4 ikke en n4rpolitireform, men det var tidenes sentraliseringsreform av norsk politi, og da m4 man t6rre 4 st4 for det. Jeg merker meg at statsr4den ikke bruker ordet «n4rpolitireform» lenger, og det er vel en erkjennelse av at det har v4rt en sentraliseringsreform.

Mitt sp6rsm4l handler om: N4 har alle de tillitsvalgte i de ulike politidistriktene sagt at det har blitt mindre n4rhet til politiet. F6rst var det elleve av tolv politidistrikter som sa at det var kriselignende tilstander, s4 var det tolv av tolv som kritiserte. Og n4 sier politimester etter politimester at det m4 bli innsparinger, senest i Troms, der man sendte ut et brev til alle ordf6rerne og varslet om at det kunne bli kutt og d4rligere tjenester og d4rligere beredskap lokalt. Vil statsr4den lytte til de tillitsvalgte og politimestrene, eller vil hun fortsette 4 skryte?

Statsr4d Monica M4eland [10:50:14]: Jeg har ikke m6tt noen, verken ansatte eller ledere i politiet, gjennom disse ukene som er imot politireformen. Man p4peker svakheter med reformen. Senterpartiet er imot reformen, og sp6rsm4let er selvfølgelig: Hva er Senterpartiets svar p4 de utfordringene vi n4 har? Hva er Senterpartiets svar p4 at overgrep mot barn eksploderer? Hvor var politiet f6r? N4 er de der, og de tar overgriperne. Dette er utrolig viktig.

S4 registrerer jeg at ledere i politiet 6nsker seg mer penger. Det har de til felles med de fleste ledere i alle offentlige virksomheter. Det er ikke noe problem 4 skj6nne, og pengene kommer helt sikkert godt med. Men politiet har alts4, ogs4 i 4r, f4tt mer ressurser, f4tt mer penger. N4r det snakkes om 4 kutte i budsjetter, s4 baseres det p4 det jeg h6rte politimesteren i Troms sa: forventet budsjett. Men det er ikke noe som heter forventet bud-

sjett, det er noe som heter tildelt budsjett. Man har fått mer penger, man får altså tildelt mer penger både til etterforskning og til å ansette flere politifolk.

Presidenten: Lene Vågslid – til oppfølgingsspørsmål.

Lene Vågslid (A) [10:51:32]: I Dagbladet har eg og justisministeren diskutert litt om problema til nærpolitireforma er eit rykte eller ikkje. Statsråden utfordra meg på å kome med eksempel på at dei avtala me inngjekk i Stortinget, blei brotne, og det tenkte eg å gjere. No viser det seg òg i spørsmåla frå Senterpartiet at nærpolitireforma utan tvil har blitt ei sparereform. Det skulle ho absolutt ikkje bli – tydeleg understreka av dei som stod bak forliket. Eit løfte til innbyggjarane, som me gav til alle, er brote, bit for bit. Eg går ut frå at statsråden kjenner til innhaldet i det løftet. Og ikkje minst har Stortinget vedteke at alle dei attverande tenestestar skal styrkjast. Dette blir ikkje følgt opp av dagens regjering. Dei sju forgjengarane til justisministeren har ikkje greidd å svare meg på nokon av desse spørsmåla.

Så eg spør justisministren om ho konkret og presist kan forklare årsaka til brota på lokale prosessar, på finansiering, og kvifor det er så vrient å gjere det Stortinget har sagt når det gjeld å styrkje dei attverande tenestestadene.

Statsråd Monica Mæland [10:52:38]: Vi er uenige i premissene for spørsmålet, og da blir det veldig vanskelig å gi representanten et svar som representanten er fornøyd med. Jeg mener altså ikke at forliket er brutt, jeg mener at politiet har fått tilført kraftige ressurser de siste årene. Jeg mener at når vi ser at antallet ansatte har gått opp med 2 800 – av dem er 1 700 politifolk hvorav 1 500 i distriktene – så betyr det at vi har gjort noe som er riktig.

Så er jeg helt enig i – og det har jeg også sagt – at ingen reform er perfekt, og at vi helt sikkert kan jobbe videre når det gjelder å styrke gjenværende kontor. Det er slik at tjenesten til innbyggerne er styrket, og det viser tallet knyttet til barn veldig godt. Disse sakene som har økt med 160 pst., er ikke barn som bor i byene. Dette er barn som bor over hele landet, i bygd og i by. Sakene blir nå etterforsket og overgriperne blir nå dømt. Det er et viktig svar.

Men vi skal levere en politimelding, vi skal redegjøre for Stortinget, og vi skal komme tilbake og sikkert ha en god debatt om disse tingene.

Presidenten: Lene Vågslid – til oppfølgingsspørsmål.

Lene Vågslid (A) [10:53:45]: Eg merkar meg at statsråden er ueinig i premissen, for det er openbert at regje-

ringa har forlate premissen, som var forliket, som var avtala me inngjekk i Stortinget om ei nærpolitireform, og som landet absolutt ikkje har sett snurten av. Der- som ein meiner at tenestene til folk lokalt har blitt betre – då trur eg ein må ha vore veldig mykje inne i Justisdepartementet, for å meine det. Det er berre å snakke med for det første tillitsvalde i politiet, som har sagt dette lenge, men no tek òg politimeistrane i landet bla- det frå munnen. Eg opplever ein statsråd som nesten kimsar av behovet for auka kapasitet i politidistrikta. Innlandet politidistrikt, det største politidistriktet geografisk sett i Noreg, må kutte fleire millionar. Det kjem til å gå ut over den lokale beredskapen.

Så vil justisministeren då forklare Stortinget korleis ein konkret – ifølgje den premissen justisministeren vurderer det ut ifrå – har styrkt det lokale politiet?

Statsråd Monica Mæland [10:54:43]: Nå har jeg altså gjentatte ganger forklart representanten faktum i saken. Jeg skjønner at det forstyrrer historien, men faktum er mer penger og flere politifolk. Det er altså mer kapasitet, det er mer kvalitet, og det er mer kompetanse. Det betyr at veldig mye i denne reformen går veldig bra og går i riktig retning.

Er vi i mål? Nei. Kan det gjøres forbedringer? Ja, helt sikkert. Det skal vi komme tilbake til. Men det nærmest å kalle det, slik Senterpartiet gjorde, at man har «rasert» Politi-Norge – da mener jeg at man ikke har fulgt med på hva som har skjedd etter 22. juli 2011. Da har man ikke fulgt med på den metodikken og på det utfordringsbildet vi har i kriminalitetsbildet. Man har rett og slett ikke fulgt med på hva som skjer. Det jeg kan svare for, er hva vi har gjort i våre år, og det har handlet om å styrke politiet. Det opplever jeg også at de aller fleste jeg snakker med i politiet, sier. Men det påpekes svakheter, og det må vi ta på alvor, og det gjør jeg.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:55:59]: Det er en flyktningkrise vi ser nå i Europa og i Hellas – og en humanitær krise. Situasjonen i Hellas er katastrofal. Det er farlige konflikter mellom lokalbefolkningen og greske myndigheter fordi de vil plassere enda flere flyktninger på øyene. Det er konflikt mellom lokalbefolkningen og flyktningene, og høyreekstreme heller bensin på bålet. I storpolitikkens skuddlinje befinner det seg nå flyktninger i en krigssone. Mange av dem er barn. Flere tusen er alene.

Statsråden sier at vi skal hjelpe dem der de er nå. Ja, hvordan er det nå da i Moria-leiren, der de sitter? Der angriper nå høyreekstreme. Det er ingen hjelpeorganisasjoner som kommer inn. Helsehjelpen er avsluttet. Det lille tilbudet til unger som sitter der alene, helt ned i

fireårsalderen, er borte. Veiene er sperret. Vi er i ferd med å nå et bunnivå på hva europeiske myndigheter gjør for å hindre at noen flyktninger skal kunne komme inn i Europa.

Situasjonen i Moria kan ikke fortsette. Barna må ut. Ingenting av det vi foreslår, kommer til å løse alt, men Norge kan gjøre noe. Vi kan evakuere barn som er på flukt alene, ut av dette helvetet.

Jeg vet at statsråden skal reise på et viktig møte i dag. Hun har vel allerede nesten svart at hun ikke kommer til å gjøre noe. Men dette kommer ikke til å løse seg. Den humanitære katastrofen for de barna som sitter alene, kommer ikke til å løse seg før flere europeiske land gjør som Finland, Tyskland og Frankrike og henter noen av disse barna ut av leirene.

Vil statsråden legge dette på bordet i møte med de andre europeiske lederne og kanskje få til en liten lettelse for noen av disse barna?

Statsråd Monica Mæland [10:58:08]: Jeg er langt på vei enig i den forferdelige beskrivelsen representanten gir av situasjonen i flyktningleiren, men jeg er altså helt uenig i løsningen på problemet. Vil vi hjelpe noen? Vi vil hjelpe flest mulig, og da hjelper vi dem der de er. Det å hente noen gjør jo at veldig mange vil være tilbake. Vi må hjelpe Hellas med å håndtere flyktnings situasjonen, og det er mitt utgangspunkt for møtet i EU i dag. Vi må få fellesløsninger på plass. Vi kan hjelpe mange flere der de er, i stedet for å hente noen til Norge.

Karin Andersen (SV) [10:58:50]: Det er ingen motsetning mellom å hjelpe flere der de er, og det å evakuere noen av de aller mest sårbare barna, som er reelle flyktninger, som har sittet alene i flere år, og som nå ikke engang har helsehjelp eller alminnelig trygghet. Skolegang har de ikke hatt på flere år. Greske myndigheter klarer dessverre ikke å skape sikkerhet i disse områdene. Norge har gjennom flere år gitt store økonomiske midler til Hellas. Vi har fått tilbake veldig mye av de pengene. Jeg har sjøl vært der nede og sett. Det er et ulevelig sted å være. Da er mitt spørsmål: Hvordan vil statsråden nå sikre at disse barna får et minimum av trygghet, skolegang og helsehjelp der de er, når greske myndigheter ikke klarer å hindre at høyreekstreme angriper dem, slik de gjør nå?

Statsråd Monica Mæland [10:59:51]: Det er altså sånn at Norge bidrar. Vi bidrar humanitært – det har jeg redegjort for – i Syria, i Hellas og gjennom FNs humanitære fond. Det skal vi selvfølgelig fortsette med. Vi må hjelpe Hellas med å håndtere en helt uholdbar flyktnings situasjon, men svaret er ikke å åpne norske grenser. Svaret er ikke å signalisere til internasjonale bander, som vi de siste dagene har sett har sagt at de tar

halv pris for at folk skal sette livet til og sette seg i bunnløs gjeld, ved at de bringer flyktninger over til Hellas, og da bringer dem inn i en helt ulevelig situasjon.

Signaleffekten er ganske viktig. Hvis man ser på signalet som ble gitt fra Tyrkia om at de åpnet grensene, eller signalet vi så i media i går om at det lå båter klare til å bringe flyktninger over, så søker jo flyktingene opp disse stedene. De ønsker jo å komme seg over til Europa, de søker en bedre framtid. Det er helt forståelig, men det er ikke det asylinstituttet er ment å favne om. Derfor må vi jobbe sammen med EU om å finne varige og gode løsninger.

Presidenten: Det åpnes opp for oppfølgingsspørsmål – først representanten Karin Andersen.

Karin Andersen (SV) [11:01:01]: Jeg må si at jeg faktisk blir ganske sint av å høre statsråden stå og snakke som om det er noen som har foreslått at man skal åpne alle grensene, som om Hellas klarer å håndtere dette, som om de barna som har sittet i disse leirene i flere år, ikke har krav på hjelp og et menneskelig liv. Vi kan gjøre noe. Nå sitter regjeringen og ser på, toer sine hender, gjemmer seg bak andre europeiske ledere og venter på at hele Europa skal bli enig. Det kommer de ikke til å bli. Det sitter høyreekstreme regimer i flere land i Europa som kommer til å si nei uansett, enten det dør tusenvis av barn i leirene i Hellas, eller om de dør på grensen mellom Tyrkia og Hellas.

Ja, det er et storpolitisk spill, ja, mange spiller nå med flyktingene, men Norge kan hjelpe noen av barna, og jeg reagerer veldig sterkt på at regjeringen ikke vil gjøre det de kan gjøre, nemlig å evakuere noen barn. Alt det andre har vi veldig lite makt over.

Statsråd Monica Mæland [11:02:04]: Jeg blir ganske provosert over at representanten gir inntrykk av at Norge ikke gjør noe. Vi er blant de landene som gjør mest. Spørsmålet er hva som er SVs svar. Hvem skal vi hjelpe? Hvilke barn skal hentes ut, og hvor mange? Og hvor lenge varer den løsningen? Det høres fryktelig enkelt ut, men denne situasjonen er ikke enkel og inviterer heller ikke til enkle løsninger.

Vi har altså bidratt med 10 mrd. kr over fire år til Syria. Vi bidro med 350 mill. kr bare sist uke til Hellas. Vi har bidratt med 77 mill. kr til FN. Jeg antar at representanten Andersen er ganske lei av tall, men tallene handler om penger til humanitære bidrag for å hjelpe mennesker i nød. Det er jo det dette handler om. Men vi må få til andre løsninger enn å hente *noen* til Norge, for det kommer ikke til å bidra til en løsning. Vi må ha helt andre svar på denne veldig kompliserte konflikten. Det er en uoversiktlig situasjon, og vi må gjøre det vi kan. Da hjelper vi flest der de er nå.

Karin Andersen (SV) [11:03:03]: Det er ingen som har sagt at dette kommer til å løse alt. Det er ingen som har sagt at det er én løsning. Det er mange vanskelige ting som må på plass for å løse dette. Men det vi kan gjøre, er å hjelpe noen barn som er i ekstrem nød, som er alene, og som har vært det lenge. Rett før jul, da Norge fikk tilbake 600 mill. kr av EØS-midlene, foreslo SV å sette av dem til humanitær hjelp i Hellas, i flyktningleirene og i nærområdene for å gjøre det levelig der. Da stemte regjeringen og flertallet det ned. Så det står ikke på SV når det gjelder å hjelpe noen i nærområdene, men nå er nærområdene ulevelige for barn som er alene på flukt, og Norge kan hjelpe noen.

Ingen har sagt at det løser alt, men det løser situasjonen for noen barn. Og jeg er i hvert fall i politikken for å forsøke å hjelpe noen av dem som har det aller vanskeligst, sjøl om jeg ikke tror at jeg alltid klarer å hjelpe alle.

Statsråd Monica Mæland [11:04:09]: Jeg bare gjen- tar: Vi hjelper mange, ikke bare noen, vi hjelper veldig mange. Norge bidrar mye per innbygger – det skulle bare mangle, vi er et rikt land. Vi skal hjelpe, vi skal bruke våre midler på humanitær innsats og på å hjelpe Hellas til å håndtere den situasjonen de er i. Det gjør vi, og det skal vi fortsatt gjøre.

Det vi er uenige om, er om vi skal hente *noen* til Norge. Jeg sier at det løser ikke problemet, at det må finnes andre løsninger. Så henter jo vi asylsøkere til Norge. Vi har et kvoteflyktningsprogram som vi følger opp. Vi gjør altså vår del i verden – det skulle bare mangle – og det skal vi fortsette med. Men dette er ikke svaret på den konflikten vi ser, og den uoversiktlige situasjonen som vi har.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Lene Vågslid (A) [11:05:08]: Spørsmålet mitt går til justisministeren.

I dag startar «Petter i fengsel» på TV 2. Fungerer straffa? Blir dei rehabiliterte? Dette spør Petter om i ei stor sak i Dagbladet i dag.

At kriminalitetsførebygging og rehabilitering under soningstida ikkje blir prioritert meir av høgreregjeringa, meiner eg er sløsing av verdifull tid. Dagens høgrepolitik og mangel på interesse for norsk kriminalomsorg utover det å leggje ned opne fengsel og gjennomføre ein kuttpolitikk for fengsla, er svært negativt og gjev grunn til bekymring.

Satsing på eit innhald i soninga er ein heilt sentral del av straffa, og det er òg veldig viktig for dei som er på utsida av fengselsmurane. Dei som er ofre for kriminalitet, fortener faktisk at me gjer det me kan for både å straffe og rehabilitere kriminelle. Dei som sonar straff i fengsel, skal – i all hovudsak – ein dag bli naboen vår.

Under Erna Solbergs åtte justisministrar har ei rekke opne gode fengsel blitt lagde ned. Budsjetta er strupa, og påstanden min er at ein byggjer ned norsk kriminalomsorg, som me kjenner den. Programverksemd som me veit fungerer, som sinnemestringskurs, «Pappa i fengsel», rusprogram osv., blir det mindre av.

Spørsmålet mitt til justisministeren er: Kva vil den åttande justisministeren gjere for at me ikkje sakte, men sikkert bevegar oss tilbake til ei tid då vatn og brød var i fokus? Og kva vil justisministeren konkret gjere for å snu den negative utviklinga me ser innanfor norsk fengsels- og friomsorg?

Statsråd Monica Mæland [11:06:48]: Jeg skjønner at min invitasjon til å kalle meg «nummer åtte» virkelig har vunnet gjenklang hos Arbeiderpartiet.

Jeg er – ikke uventet – uenig i representantens beskrivelse av situasjonen. Jeg tør vel si at vi antakeligvis har blant den beste, for ikke å si den beste, kriminalomsorgen i verden. Jeg tror man skal reise langt for å finne tilsvarende.

Det betyr selvfølgelig ikke at vi ikke alltid kan bli bedre, men i denne regjeringens periode har antallet i fengselskø gått dramatisk ned. Vi har mye høyere straffegjennomføring enn det Arbeiderpartiet hadde gjennom sine åtte rød-grønne år. Kriminalomsorgen har fått styrket sitt budsjett med 1,2 mrd. kr siden 2013. Aktivitet per fengselsdøgn er gått opp.

Så er det riktig at det har skjedd endringer i programvirksomheten, men det må ses i en sammenheng. Det utgjør kanskje en ganske liten del av dette. Vi har styrket rusmestringsprogrammer, vi har etablert stifinnerprogrammer – det skjer altså veldig mye.

Jeg ser fram til Petter uteliggers program. Jeg hadde håpet å være på premieren i dag, men jeg skal til Brussel i stedet. Vi kan sikkert få gode innspill til forbedringer videre, men mitt utgangspunkt er altså at vi har en solid kriminalomsorg i Norge. Det har vi, og det skal vi ha.

Men det er altså straff, og det er en situasjon man kan unngå hvis man ikke begår en kriminell handling.

Lene Vågslid (A) [11:08:23]: Ja, det var eit godt tips. Det var òg ei lang skrytliste, men eg får ikkje svar på det eg spør om, for nok ein gong spør me i Arbeidarpartiet om innhald i soninga, om rehabilitering – det at me vil at ein skal vere mindre kriminell når ein kjem ut, enn då ein kom inn, forhåpentleg. Der er det grunn til bekymring. Statsråden har hatt sju forgjengarar, eg skulle ynskje ho ikkje var nummer åtte, tru meg, men sidan statsråden er det, har eg eit lite håp om at kanskje denne statsråden vil bry seg meir om innhald i fengsel, at me skal gjere meir for å rehabilitere innsette. Me ventar òg på ei stortingsmelding på dette området. Vil statsråden kike litt i St.meld. nr. 37 for 2007–2008, som

Knut Storberget leverte? Vil statsråden sørge for at den meldinga som kjem til Stortinget, gjer noko med situasjonen, som er uverdigg i veldig mange av landets fengsel?

Statsråd Monica Mæland [11:09:22]: Igjen må jeg si at beskrivelsen ikke passer på situasjonen. Fengselskøene går ned, etterslepet på rehabilitering også. Vi åpner nå et nytt fengsel i Agder i juni – et nytt, moderne, aktivitetsbasert fengsel. Aktiviteten per fengselsdøgn er altså økt, ikke gått ned. Det er veldig bra, sett hen til rehabiliteringsmuligheten for den innsatte. Så er det sånn at lavrisikofengselsplasser er lagt ned. Det er fordi denne regjeringen har bidratt til at veldig mange flere soner hjemme og kan fortsette i arbeid, i utdanning, nettopp med tanke på rehabilitering. Da har vi mindre behov for plassene på lav sikkerhet enn det vi hadde tidligere, og så har vi økt behov for økt sikkerhet. Jeg har også vært i Bjørgvin og sett plassene som er laget for ungdom mellom 15 år og 18 år. Det er veldig ressurskrevende, men veldig riktig å gjøre, å få på plass gode tilbud for de yngste som har begått veldig alvorlig kriminalitet.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Lene Vågslid.

Lene Vågslid (A) [11:10:25]: La meg understreke at det blir gjort veldig mykje bra arbeid innanfor norsk kriminalomsorg av dei som arbeider der. Men dei bekymringane me får frå alle dei tilsette og tillitsvalde, verkar det som ikkje bit på denne regjeringa. Eg får heller ikkje svar på spørsmåla mine, så no skal eg prøve å vere veldig konkret, for statsråden svarar meg med kvantitet når eg stiller kvalitative spørsmål. Dersom ein tenkjer det er viktig med sysselsetjing og rehabilitering når ein sonar, veit me at i Oslo fengsel er det berre halvparten av dei som sit der, som har eit arbeidstilbod eller utdanningstilbod. Det fører til at dei sit på cella eller gjer veldig lite fornuftige ting. Trur statsråden det ville vore bra for samfunnssikkerheita, for alle oss som er på utsida av murane, viss me styrkte moglegheita på innsida av fengsel til rehabilitering, arbeid og meningsfull aktivitet, eller trur statsråden at det å vere oppbevart i eit fengsel i seg sjølv får ein til å tenkje seg så nøye om at når ein kjem ut att, gjer ein ikkje noko meir kriminelt?

Statsråd Monica Mæland [11:11:28]: Jeg har registrert at Arbeiderpartiet har besøkt Oslo fengsel. Ut av det kom det at det nå var farligere å få innsatte som nabo enn før. Det har Arbeiderpartiet heldigvis ingen dekning for å mene. Det er sånn at aktivitet er bra, det er sånn at utdanning og arbeid er bra, og det er sånn at flere enn noensinne nå soner på en måte som gjør at de kan fortsette i aktivitet, i utdanning. Det er også sånn at

aktivitetsnivået i fengslene er gått opp. Det er skjedd endringer i programmene – det er helt riktig – men det er del av en større debatt.

Så må jeg bare gjenta: Vi kan hele tiden forbedre oss. Jeg lytter gjerne til gode råd. Hvis de kommer fra en tidligere justisminister fra Arbeiderpartiet, skal jeg lytte til dem også.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Jon Engen-Helgheim (FrP) [11:12:21]: Dette spørsmålet går også til justisministeren, og det gjelder et punkt som står i Granavolden-plattformen, som handler om en engangsløsning for lengeværende, ureturnerbare eldre asylsøkere. Dette var et kompromiss som var blitt forhandlet fram, og det er blitt knadd også i ettertid og har gått litt ut over det som egentlig lå i det opprinnelige punktet i Granavolden-plattformen.

Hele begrunnelsen for at de som ønsker en sånn engangsløsning, eller et sånt amnesti, vil ha det på plass, er at disse asylsøkerne ikke kan returneres med tvang, og at man da bør finne en annen løsning. Det er argumentet. Da er det slik at i både Granavolden-plattformen og i all debatt rundt dette skulle dette rammes inn til bare å gjelde ureturnerbare asylsøkere. Nå er det sendt ut på høring, og det som står i høringsforslaget, er at ordningen ikke skal gjelde for dem som allerede er returnert. Det vil da høres ut som om den vil gjelde for returnerbare som bare ikke er returnert ennå.

I samme omfang klarte departementet også å sende ut en instruks om å stanse returer som kunne ha blitt omfattet av ordningen. All den tid ordningen ikke skal omfatte dem som kan returneres, må vel det være den største selvmotsigelsen iallfall jeg har hørt om: at man stanser returer av ureturnerbare.

Derfor har jeg litt behov for å bli opplyst om dette. Kan justisministeren svare på: Hvorfor var det behov for å stanse returer av ureturnerbare? Og er det slik at regjeringen nå har utvidet ordningen til å gjelde personer som myndighetene kan returnere?

Statsråd Monica Mæland [11:14:22]: Det er slik at fire partier på Granavolden i fjor ble enig om en engangsløsning for lengeværende som ikke hadde latt seg returnere, med minst 16 års botid i Norge. Så på det siste spørsmålet vil jeg svare veldig tydelig: Regjeringen har ikke utvidet kretsen som ble avtalt på Granavolden – tvert imot har regjeringen forsøkt å ramme dette inn. Det er altså ikke slik at alle som har vært 16 år i Norge, får opphold. Det er rammet inn. Det er alder knyttet til oppholdstid som skal utgjøre 65 år. Hvis man er straffedømt, hvis man har opptrådt i strid med utlendingslovens enkeltregler, kan man ikke få opphold. Man må også kunne dokumentere at man har vært i Norge i alle

disse årene. Så det er altså rammet inn sammenlignet med det som var skrevet i Granavolden-plattformen.

Det som er uheldig, er selvfølgelig at denne regelen ikke er kommet på plass, at man ikke har fått utkvittert dette punktet. Det har vi nå gjort, og da var det min vurdering at vi, samtidig som vi sendte på høring en løsning som var lovet for over ett år siden, knyttet til de lengeværende som ikke hadde latt seg returnere, ba Politiets utlendingsenhet om ikke å prioritere denne gruppen, men heller prioritere alle de andre som oppholder seg i Norge, og som skal returneres.

Det betyr ikke at gruppen er utvidet. Vi tror fortsatt at dette handler om noen få titalls personer, så vidt vi vet. Så det betyr ikke at gruppen er utvidet, og det betyr heller ikke at folk som ikke blir returnert i dag, har fått oppholdstillatelse. Men det betyr at det er en konkret vurdering som må gjøres overfor en gruppe som har vært her veldig lenge, og som altså fikk et løfte for over et år siden.

Jon Engen-Helgheim (FrP) [11:16:12]: Det synes jeg var et veldig uklart svar på spørsmålet, som dreier seg om dette er rammet inn for bare å gjelde ureturnerbare. For i høringen står det ikke det. Når det i Granavolden-plattformen står så klart at det bare skal gjelde for ureturnerbare, skulle det jo være en selvfølge at man ikke trenger å gjøre noe som helst og instruere noen om å stoppe returer, for de skal uansett ikke omfattes av ordningen. Nå ble jeg ikke noe klokere på hva regjeringen har tenkt å gjøre i det hele tatt, for det er helt på det rene at regjeringen har stanset returer. Da vil jeg ha et klart og tydelig svar fra ministeren på om hun kan garantere at ingen som kunne vært returnert, kommer til å bli omfattet av denne engangsløsningen.

Statsråd Monica Mæland [11:17:10]: Jeg skjønner at dette er komplisert. Ordet «ureturnerbar» er ikke et presist begrep. Det er selvfølgelig et politisk begrep, men det er ikke et presist juridisk begrep. Det betyr at mennesker som kan returneres fordi man har en returavtale, ikke nødvendigvis kan returneres. Vi har returavtale med flere land, men vi greier ikke å returnere mennesker. Det betyr at gruppen som har vært her lenge, ikke har latt seg returnere av ulike årsaker. Det er denne gruppen Granavolden-plattformen mente å favne om, det er denne gruppen regjeringen nå har sendt på høring et forslag om, og det er de menneskene vi tar sikte på en engangsløsning overfor. Hvis det er personer som ikke har oppholdt seg lenge, som er returnerbare, vil de bli returnert. Men det er altså et upresist begrep, og derfor er det ikke brukt i forskriftshøringen.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål, som stilles av representanten Heidi Greni.

Presidenten kan røpe at statsråden kanskje kan gå ned og sette seg.

Statsråd Monica Mæland [11:18:20]: Jeg har blitt så vant til å stå her!

Heidi Greni (Sp) [11:18:24]: President, intuisjonen er i orden – mitt spørsmål går til distriktsministeren!

Hvis vi skal opprettholde bosettingsstrukturen i Norge og bremse den økte sentraliseringen, er vi avhengig av en bred distriktpolitikk både når det gjelder samferdsel og bredbånd i hele landet, når det gjelder et desentralisert utdanningstilbud, og når det gjelder tilstedeværelse av politi, helseberedskap, brannberedskap osv., og at vi har likeverdige kommunale tjenester i hele landet. Det er det jeg kaller den brede distriktpolitikken. Men vi er også avhengig av å ha en smal distriktpolitikk som virker, og de distriktpolitiske virkemidlene er viktige.

Regionale utviklingsmidler er utrolig viktig for å stimulere til næringsetablering i distriktene. De er nå mer enn halvert under dagens regjering. Men det som er det aller, aller viktigste distriktpolitiske virkemidlet etter min mening, er den differensierte arbeidsgiveravgiften. Det er ikke noen andre virkemidler som har vist seg å være like effektive for å få næringsetablering i distriktene og hindre befolkningsnedgang. Lavere arbeidsgiveravgift bidrar til å utligne avstandsulempen for bedrifter som ligger langt unna markedet.

Denne ordningen, dagens avtale, utløper i 2020, så avtalen må reforhandles i år. Deler statsråden Senterpartiets syn om at den differensierte arbeidsgiveravgiften er det viktigste distriktpolitiske virkemidlet vi har? Og kan statsråden garantere at dagens ordning med differensiert arbeidsgiveravgift vil bli videreført etter 2020?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [11:20:10]: For det første må jeg bare få lov til å si at jeg er veldig, veldig overrasket, fordi Senterpartiet gikk ut i avisen for 14 dager siden og sa at de aldri kom til å stille noe spørsmål til noen distriktsminister i Stortinget. Senterpartiet ga klart og tydelig uttrykk for at de ikke var interessert i å diskutere mulighetene og utfordringene for distriktene med distriktsministeren. Så nå ble jeg litt satt ut rett og slett. Men jeg må si at jeg er veldig glad for at representanten Greni ikke er enig med sin partileder, Slagsvold Vedum, og er opptatt av at regjeringen også sammen med partiene i Stortinget kan gjøre det vi har mulighet til for å sikre videre vekst og utvikling i hele landet.

Så må jeg si meg ganske enig med representanten Greni i at differensiert arbeidsgiveravgift er et av de viktigste virkemidlene vi har. Men når kollegaen til Greni, fylkesråden i Troms og Finnmark, ønsker å redusere

arbeidsgiveravgiften ned mot 3 pst. for Nord-Norge, for Bodø og Tromsø, er jeg for det første litt spørrende til hvor man skal ta de pengene fra. Hvilken skatt er det da Senterpartiet skal øke? Og så angriper man Kongsvinger, for de har så lav arbeidsgiveravgift. Da vil jeg minne om at Kongsvinger har ikke hatt befolkningsvekst de siste 30 årene og har en lav sysselsetting, mens det motsatte ser vi i Nord-Norge. Der er det arbeidsledighet.

Heidi Greni (Sp) [11:22:14]: At distriktsministeren blir satt ut av å få distriktpolitiske spørsmål, tror jeg jeg skal unnlate å kommentere. Men vi kan fortsette diskusjonen om differensiert arbeidsgiveravgift. Forutsigbarhet er viktig for næringslivet, spesielt i distriktene, og spesielt for dem som vurderer å etablere seg i distriktene. Vi får tilbakemelding om at det nå er ganske stor uro om regjeringen vil prioritere differensiert arbeidsgiveravgift inn i disse forhandlingene, særlig med det bakteppet vi har fra starten på 2000-tallet. Jeg er veldig interessert i å høre statsråden redegjøre for hva slags mål regjeringen har inn i forhandlingene, og om statsråden kan garantere at en ny avtale vil bli minst like god eller bedre enn dagens ordning. Da forventer jeg ikke å høre prosentsetser, men posisjonen som regjeringen har inn i forhandlingene.

Statsråd Linda Hofstad Helleland [11:23:14]: Jeg kan igjen forsikre representanten Greni om at ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift er et av regjeringens aller viktigste distriktpolitiske virkemidler, nettopp fordi det bidrar bl.a. til å redusere eller hindre befolkningsnedgang i distriktene. Mange kommuner i Sør-Norge har bl.a. opplevd en negativ befolkningsutvikling, og vi ser hvordan den differensierte arbeidsgiveravgiften virker inn der. Regjeringen følger denne saken veldig tett. Jeg kan selvsagt ikke gi noen garantier nå, det kan jeg ikke før vi ser hva som er sluttresultatet, men det er ingen tvil om at regjeringen er veldig opptatt av at denne avgiften er så viktig for at vi skal klare å få til vekst i arbeidsplasser rundt omkring i hele Norge. Jeg kjenner jo dette veldig godt selv fra mitt eget fylke, fra Orkland, hvor man i sør, i Meldal, har helt andre utfordringer enn f.eks. i Orkanger-området, og man ser hvor viktig det er for fortsatt å bidra til vekst og utvikling i Meldal-området.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Heidi Greni.

Heidi Greni (Sp) [11:24:29]: Da vil jeg gjerne følge opp med en annen uro som vi har fått tilbakemelding på, og det er: Vil regjeringen fortsatt se på enkeltkommuner som et isolert område? Vi har mange enkeltkommuner rundt omkring som kanskje har kommuner

rundt seg uten utfordringer, men disse enkeltkommunene kan ha veldig spesielle utfordringer og er nå bekymret for at regjeringen også på dette området vil sentralisere kartet, sånn at store regioner blir sett under ett. Er det en stor motor i den regionen, blir man satt på utsiden av differensiert arbeidsgiveravgift på tross av at den enkeltkommunen har store utfordringer både demografisk og næringslivsmessig. Så mitt spørsmål er: Hva slags posisjon og hva slags mål har regjeringen her, og hvordan ser dere for dere at dette kartet skal se ut etter at disse forhandlingene er avsluttet, hvis vi får gjennomslag? Skal det se ut omtrent som nå, med de samme innslagspunktene som er i dag?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [11:25:28]: Jeg kan si at alle kommuner skal vurderes på nytt også ved neste revisjon, og det er ingen automatikk i at kommuner får samme sats eller forblir innenfor den ordningen som de er i i dag. Jeg ser at det er en kommune som etter nå å ha blitt sammenslått, er bekymret for at de ikke skal beholde sin sats. Dette er noe vi nå følger veldig tett, og som jeg som distriktsminister er veldig opptatt av, for jeg mener at denne arbeidsgiveravgiften er så viktig for sysselsettingsveksten, og for at folk skal kunne bo og leve i hele Norge. Men så ser vi f.eks. en kommune som Kongsvinger, som ikke hadde noen befolkningsvekst, og sysselsettingsveksten var veldig svak, til tross for at de ligger en time unna hovedstaden. Så det er ikke noen automatikk i hvilke kommuner som bør få differensiert arbeidsgiveravgift. Derfor skal vi gå gjennom alle kommuner på nytt ved neste revisjon.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er nå omme.

Sak nr. 2 [11:26:43]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten i salappen.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Kjersti Toppe til helse- og omsorgsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 3, fra representanten Elise Bjørnebekk-Waagen til arbeids- og sosialministeren, bortfaller.

Spørsmål 1

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:27:12]: «Statistisk sentralbyrå publiserte 15. januar 2020 nye tall som viser et handelsunderskudd for Fastlands-Norge på 275,7 mrd.

kr. I 2013 var handelsunderskuddet for Fastlands-Norge 152 mrd. kr, og handelsunderskuddet har økt markant hvert år under dagens regjering.

Mener statsråden at denne utviklingen gjør Norge mer eller mindre avhengig av inntektene fra olje- og gassvirksomheten?»

Statsråd Jan Tore Sanner [11:27:47]: Vi nyter godt av olje- og gassvirksomheten vår. Den etterspør varer og tjenester fra fastlandsøkonomien og bidrar på den måten til sysselsetting og verdiskaping over store deler av landet. I tillegg får staten inn store inntekter fra sektoren igjennom skatte- og avgiftsinntekter og inntekter fra statens direkte økonomiske engasjement.

Norge er ikke blitt mer oljeavhengig de siste årene, snarere tvert imot. Etterspørselen fra petroleumsvirksomheten, som er summen av investeringer, produktinnsats og lønnskostnader i sektoren, har falt fra 13,5 pst. målt i forhold til BNP Fastlands-Norge i 2013 til 8,8 pst. i 2019. Tilsvarende har sysselsettingen som er knyttet til petroleumsvirksomheten, direkte eller indirekte, også gått markert ned. Fra 2013 til 2018 er det ifølge Statistisk sentralbyrå blitt 90 000 færre direkte eller indirekte sysselsatte i norsk petroleumsutvinning.

Beregningene viser at om lag 5 pst. av samlet sysselsetting, nær 140 000 personer, arbeidet i næringer direkte eller indirekte relatert til norsk petroleumsvirksomhet i 2018. Tilsvarende tall var 230 000 personer i 2013.

Den kraftige nedgangen i etterspørsel fra oljevirk-somheten og nedgangen i sysselsettingen knyttet til næringen illustrerer at norsk næringsliv er blitt klart mindre oljeavhengig, et poeng sentralbanksjefen også trakk frem i sin siste årstale. Til tross for denne nedgangen knyttet til oljenæringene har det vært god vekst i norsk økonomi og den samlede sysselsettingen. Det illustrerer at de kraftige politikktiltakene for å omstille norsk økonomi har virket. Konkurranssevnen er kraftig forbedret, som følge av både svakere kronkurs, lønnsmoderasjon og en betydelig lettelse i bedriftsbeskatningen.

Også statsfinansene er blitt mindre oljeavhengig de siste årene. I de siste tre budsjettene er oljepengebruken blitt holdt om lag konstant som andel av verdiskapingen i fastlandsøkonomien, og i budsjettet for 2020 reduseres oljepengebruken målt på denne måten.

Mer generelt er også den norske nasjonalformuen blitt mindre oljeavhengig. Når vi investerer inntektene fra olje- og gassvirksomheten i utenlandske verdipapirer, veksler vi om olje- og gassformue i bakken til finansformue. Det gjør nasjonalformuen mindre følsom for endringer i olje- og gassprisene. Handlingsregelen knytter størrelsen på det oljekorrigerte underskuddet på statsbudsjettet til avkastningen av fondet. Det skjermer budsjettet for svingninger i olje- og gassprisene.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:30:37]: Som statsråden startet med, nyter Norge godt av store inntekter fra olje- og gassvirksomheten, og det skal vi være glad for. Den sysselsetter også svært mange folk og bidrar til verdiskaping både på sokkelen og på land. Men det spørsmålet som jeg stilte, handlet om et stadig økende handelsunderskudd fra Fastlands-Norge. Det betyr at når det gjelder verdien av det vi eksporterer opp mot verdien av det vi importerer, blir ubalansen stadig større. Da blir vi selvsagt mer avhengig av de inntektene vi har hatt og fortsatt har fra olje- og gassvirksomheten. Kan statsråden bekrefte det?

Magne Rommetveit hadde her teke over presidentplassen

Statsråd Jan Tore Sanner [11:31:29]: I mitt innlegg pekte jeg på tre viktige faktorer som avgjør hvor oljeavhengig vi er, nemlig statens inntekter fra petroleumsnæringen, etterspørsel fra oljevirk-somheten og antall arbeidsplasser knyttet til oljevirk-somheten. Når vi ser på de tre faktorene, har vi blitt mindre oljeavhengig de senere år.

Så er det riktig at oljevirk-somheten importerer mange varer og tjenester fra utlandet, og det er også riktig at oljevirk-somheten kjøper mange tjenester fra fastlandsindustrien som alternativt kunne gått til eksport hvis vi ikke hadde hatt oljevirk-somheten. Jeg er uenig i den påstanden som representanten fremsetter, nemlig at det er likhetstegn mellom handelsunderskuddet og vår oljeavhengighet. Jeg mener det er andre forklaringsfaktorer som er sentrale i spørsmålet som reises.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:32:29]: Det er andre faktorer som det også er viktig å måle i forhold til, og som gir grunn til bekymring. En av dem er bl.a. at industri som ikke er petroleumsrettet, hadde en nedgang i produksjonen fra 2018 til 2019. Industribedrifter som er utenfor oljeklynger, hadde en svak utvikling i eksport i tillegg til en svak utvikling på hjemmemarkedet – mens derimot petroleumsrettet leverandørindustri gikk godt på grunn av store petroleumsinvesteringer på sokkelen og internasjonalt, i tillegg til en svak krone.

Det er viktig å legge til rette for å styrke industrien i Fastlands-Norge. Da er industrien opptatt av å ha gode og rimelige strømpriser i framtiden – forutsigbarhet. En er opptatt av nettleiekostnader som er på vei til å øke, og en er opptatt av avgiftspolitikken. Til det siste: Det ble i statsbudsjettet innført nye avgifter for prosessindustrien, både kvotepliktige, som fikk doble virkemidler, og nye avgifter som ble innført. Er statsråden villig til å gjøre en ny vurdering av de avgiftene for å styrke rammevilkårene for prosessindustrien?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:33:48]: Jeg har merket meg merknadene fra flertallet i finanskomiteen og skal selvsagt se på det. Men det representanten hopper fullstendig bukk over, er at omstillingen så langt har vært vellykket. Vi opplevde i 2014 det kraftigste fallet i oljeprisen på 30 år, vi mistet nesten 90 000 arbeidsplasser i oljerelatert virksomhet. I dag kan vi slå fast at sysselsettingen er høyere enn den var før oljeprisfallet, arbeidledigheten er den laveste på 10 år, og veksten er god. Det viser at omstillingen så langt har vært vellykket. Det innebærer også at Norge har blitt mindre oljeavhengig fordi veksten i øvrig fastlandsindustri har vært større. Vi står fortsatt overfor en del utfordringer, og det er grunnen til at denne regjeringen vil holde skattenivået nede og sørge for gode vekstvilkår for privat virksomhet.

Spørsmål 2

Frå representanten Kjersti Toppe til helse- og omsorgsministeren:

«Det vert rapportert om stadig fleire tilfelle av koronavirusmitte (SARS-CoV-2). Verdas helseorganisasjon (WHO) erklærte den 30. januar utbrotet som «en alvorlig hendelse av betydning for internasjonal folkehelse». Folkehelseinstituttet i Noreg ber helsetenesta førebu seg på ein alvorleg virusepidemi.

Kan statsråden informere om risikovurdering og smitteverntiltak og kva regjeringa gjer for å førebu helsetenesta på ein alvorleg epidemi?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trekt.

Spørsmål 3

Frå representanten Elise Bjørnebekk-Waagen til arbeids- og sosialministeren:

«Det er en klar økning i antall unge på helserelaterte ytelser. Sysselsettingsutvalget beskriver utviklingen: «I 2017 mottok 6,3 pst. av 29-åringene uføretrygd eller arbeidsavklaringspenger. Det var en økning med om lag 20 pst., fra 5,2 pst. i 2000, og over halvparten av dette var økt bruk av arbeidsavklaringspenger.» Senter for jobb-mestring er etablert enkelte steder blant annet for å gi et tilbud til personer som faller mellom to stoler.

Hva vil regjeringen gjøre for å gi et tilbud til alle som faller mellom to stoler i hjelpetilbudet?»

Presidenten: Dette spørsmålet fell bort.

Spørsmål 4

Lars Haltbrekken (SV) [11:35:10]: «Til NTB 9. februar skrev statsråden: «Et ja til vern av LoVeSe vil føre til at titusenvis av distriktsarbeidsplasser forsvinner ut av landet.» I et skriftlig spørsmål 10. februar ba jeg statsråden legge fram regnestykket bak denne påstanden og en oversikt over hvor mange arbeidsplasser som har forsvunnet siden 2013 på grunn av den sittende regjeringens nei til å konsekvensutrede områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja for oljeboring. Statsråden svarte 17. februar overhodet ikke på mitt spørsmål. Derfor gjentar jeg det.

Hvordan ser regnestykket bak statsrådets påstand ut, og hvor mange arbeidsplasser har forsvunnet siden 2013 på grunn av den sittende regjeringens nei til å konsekvensutrede områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja for oljeboring?»

Statsråd Linda Hofstad Helleland [11:36:10]: Jeg vil takke for at jeg får muligheten til å komme til Stortinget og gjenta mitt svar. Det er det samme som jeg ga den 17. februar om hvilke direkte og indirekte virkninger petroleumsvirksomhet på lang sikt bidrar til å skape og opprettholde, og hvordan næringen sørger for titusenvis av arbeidsplasser i landet. Mitt anslag om titusenvis av arbeidsplasser er en illustrasjon på at de mulige ringvirkningene av petroleumsvirksomheten er store.

Petroleumsvirksomheten er Norges største næring målt i verdiskaping, statlige inntekter og eksportverdi. Verdiskapingen per direkte sysselsatt i petroleumsnæringen i 2018 var på rundt 25 mill. kr. Til sammenligning var verdiskapingen per sysselsatt for fastlandsøkonomien samlet på om lag 1 mill. kr.

Snevert definert er det om lag 24 000 personer som er direkte sysselsatt i næringen, ifølge SSB, men direkte og indirekte kan samlet over 200 000 arbeidsplasser knyttes til petroleumsaktiviteten, ifølge Menon Economics. Dette inkluderer aktiviteten på norsk sokkel og til eksportmarkedene våre. Et sterkt hjemmemarked er avgjørende for at bedriftene og deres ansatte i Norge kan opprettholde sin teknologiske kompetanse og dermed lykkes internasjonalt.

Jeg mener altså ikke at titusenvis av arbeidsplasser er direkte knyttet til eventuell letevirsomhet – det tror jeg de aller fleste som har lest denne saken, forstår – heller ikke drift av de felter som måtte finnes i områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja.

Det jeg først og fremst uttrykte en bekymring for, er at et vern av havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja skaper et inntrykk av at Norge i fremtiden ikke vil satse på oljenæringen. Den kunnskapen vi har i dag, tilsier at det bør være mulig å drive forsvarlig petroleumsvirksomhet i dette området også. Derfor er Høyres

primærstandpunkt at området bør konsekvensutredes, slik at vi får et godt faktagrunnlag.

Oljenæringen skaper jobber som er spredt rundt i hele landet, særlig i leverandørindustrien. Dette er arbeidsplasser som i stor grad avhenger av etterspørselen norsk produksjon av olje og gass skaper etter deres varer og tjenester.

Lars Haltbrekken (SV) [11:39:01]: Jeg takker for ikke-svaret, for jeg registrerer igjen at jeg ikke får svar på det jeg spør om. Når en statsråd sender en skriftlig melding til media om at titusenvis av distriktsarbeidsplasser vil forsvinne ut av landet som en følge av den politikken som dagens regjering også fører ved ikke å sette i gang oljevirkosomhet utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja, da forventer jeg at statsråden faktisk har et regnestykke bak dette, som dokumenterer den påstanden. Men det ser jeg at jeg ikke får.

Spørsmålet mitt er om statsråden vil innrømme at hun tok litt mye Møllers tran da hun sendte den meldingen.

Statsråd Linda Hofstad Helleland [11:40:06]: Jeg kan røpe at den dagen den meldingen ble sendt, var jeg på årsmøte i Trøndelag Høyre. Det var knyttet stor spenning til hva flere fylkeslag i Høyre skulle konkludere med etter debatt om verning av LoVeSe eller ikke. Jeg var veldig glad – som politiker fra Trøndelag, som leder av Høyres programkomité, og som statsråd – for at flertallet av fylkeslagene i Høyre ikke gikk til det drastiske skritt å vedta vern.

Som distriktsminister er jeg opptatt av at det er en veldig nær sammenheng mellom de viktige distriktsarbeidsplassene og fremtidig aktivitet på norsk sokkel. De aller fleste kommunene i Norge har arbeidsfolk som jobber enten direkte eller indirekte i oljenæringen. Og jeg er veldig bekymret for det signalet vi gir, nemlig at man ikke vil satse videre på oljenæringen i Norge.

Lars Haltbrekken (SV) [11:41:12]: Om det ikke ble tatt for mye Møllers tran, var kanskje den skriftlige beskjeden til NTB skrevet i euforisk rus over Trøndelag Høyres vedtak.

Jeg har lyst til å sitere en rapport som kom i fjor, Indeks Nordland 2019. Der står følgende:

«Av regionene i Nordland har Lofoten sterkest vekst, drevet av økt aktivitet i havbruk, fiskeri, reiseliv og fiskeindustri. Lofoten og Salten har siden utgangen av 2015 opplevd høyere omsetningsvekst enn de øvrige regionene i fylket.»

Videre står det også at samtlige regioner ligger over landsgjennomsnittet, og at det er verd å merke seg at Lofotens befolkningsutvikling «klart stimuleres av den økte aktiviteten».

Spørsmålet er: Ser ikke statsråden at oljeboring i disse områdene nettopp vil true de næringene som det har vært sterk vekst i de siste årene – reiseliv og fiskerivirkosomhet, bl.a.?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [11:42:26]: Det er fantastisk å se hvordan reiselivet blomstrer i Lofoten, hvordan sjømatnæringen og havbruket er viktig for vekst og utvikling, ikke bare i Lofoten, men i hele Nord-Norge. Men jeg må minne om at å si ja til mer kunnskap, å si ja til konsekvensutredning, ikke er det samme som å si ja til oljeboring. Jeg har aldri sagt ja til oljeboring. Høyre har aldri sagt ja til oljeboring utenfor LoVeSe. Vi har sagt at vi ønsker mer kunnskap.

Spørsmål 5

Marit Arnstad (Sp) [11:43:19]: «I Adresseavisen 21. februar 2020 sier kommunal- og moderniseringsministeren at kommunereformen må fortsette, og at Norge fortsatt har «for mange små kommuner», noe han så eksemplifiserer med å vise til hvor mange norske kommuner som har under 3 000 innbyggere. I Trøndelag er det i dag 15 kommuner som har under 3 000 innbyggere.

Mener statsråden at disse bør slå seg sammen, og hvordan har han i så fall tenkt å få dette til?»

Statsråd Nikolai Astrup [11:43:52]: Innretning av opplegg for videre arbeid med kommunesammenslåinger er bl.a. presentert for Stortinget i kommune-proposisjonen for 2019 og kommuneproposisjonen for 2020. Stortinget har gitt sin tilslutning til dette arbeidet. Det bør derfor ikke komme som en overraskelse for representanten Arnstad at jeg som kommunal- og moderniseringsminister skriver en kronikk der jeg peker på at vi har for mange små kommuner i Norge.

Spørsmål om kommunestørrelse har gjennom etterkrigstiden vært jevnlig på dagsordenen etter hvert som velferdsstaten er bygget ut. Allerede på 1950-tallet fastslo Stortinget at det var behov for en viss størrelse på kommunene hvis de skulle ha rollen som iverksetter av statlig velferdspolitik.

Diskusjonen pågår også i våre naboland, der kommunene, som i Norge, har ansvar for store velferdsoppgaver. Det videre arbeidet med kommunestrukturen bygger på frivillighet og lokale initiativ, i tråd med Stortingets vedtak av 7. desember 2017. Det er dermed opp til lokalpolitikere om de ønsker å ta spørsmålet opp til vurdering, og hvem av naboene de ønsker å snakke med. Det gjelder også kommunestyrene i Trøndelag.

Fylkesmennene skrev i sine tilrådinger til kommunestruktur høsten 2016 at Trøndelag på lang sikt burde

bestå av 15–19 kommuner. Jeg mener alle kommuner jevnlig bør diskutere om kommunegrensene er tilpasset dagens og morgendagens utfordringer, og gjerne nå i sammenheng med planarbeidet som skal foregå i alle landets kommuner. Det er en god anledning til å ta opp spørsmålet om kommunen har de nødvendige forutsetningene for å møte utfordringene de skal løse fremover. Fylkesmannens vurdering kan da være et godt utgangspunkt for diskusjonen.

Dersom Stortinget ønsker at alle kommuner fortsatt skal ha de samme oppgavene samt ha reell demokratisk styring over disse oppgavene, er denne regjeringen fortsatt av den oppfatning at det er nødvendig med flere kommunesammenslåinger. Ingen burde bli overrasket over at jeg, som kommunal- og moderniseringsminister, skriver en kronikk som egentlig er en påminnelse om at ikke alle utfordringene ble løst i den kommunereformen vi har vært gjennom så langt.

Marit Arnstad (Sp) [11:45:43]: Jeg takker for svaret. Jeg er fortsatt litt usikker og skulle gjerne hatt et klart svar fra statsråden: Mener han at kommuner med under 3 000 innbyggere bør slå seg sammen? Altså, står han ved det som han skrev i den kommentaren? Det hadde vært fint å få et konkret svar på det, for i min region har nesten alle kommunene i indre deler av Namdalen under 3 000 innbyggerne. Lierne har 1 400, Høylandet har 2 500, Røyrvik har 600 og Namsskogan har vel 800–900. Mener han at de bør slå seg sammen?

Statsråd Nikolai Astrup [11:46:20]: Jeg mener alle små kommuner bør ta diskusjonen om kommunegrensene er riktige, for å kunne møte fremtidens utfordringer, men også for å kunne løse velferdsoppgavene på en best mulig måte for sine innbyggere. Der Senterpartiet er mest opptatt av å telle antall rådhus, er jeg opptatt av å telle lærere, hjemmesykepleiere og andre faglig ansatte som skal bidra til at innbyggerne får de tjenestene de fortjener, forventer og har krav på.

Vi kan gjerne mene at kommunestrukturen slik den er i dag, bør konserveres på et norgesglass. Jeg tror ikke det er svaret for fremtiden. Jeg hører veldig lite fra Senterpartiet om hvordan de har tenkt å bidra til at kommunene kan settes i stand til å møte utfordringene fremover, annet enn å være mot at kommunegrensene kan endres i årene fremover.

Marit Arnstad (Sp) [11:47:15]: Jeg vet ikke om statsråden har vært i Indre Namdal, men hvis man slår sammen Høylandet, Lierne, Namsskogan og Røyrvik, får man en kommune med et areal på størrelse med Vestfold.

Da må jeg spørre: Hvorfor skal man gjøre det, når Lierne kommune, med 1 400 innbyggere, i dag har en

grunnskole som er helt fantastisk, og der de faktisk serverer ungene et varmt skolemåltid hver eneste dag og har en idrettspark i nærheten av grunnskolen? Det er ingen som klager på grunnskolen i Lierne, med 1 400 innbyggere.

Høylandet, som har 2 500 innbyggere, har år etter år skåret nesten høyest på Kommunebarometeret på grunn av de gode velferdstjenestene de gir sine innbyggere. De har nemlig gode barnehager. Der er det ingen som venter på barnehageplass. De har en god grunnskole, og de har ikke minst en god eldreomsorg.

Når kommuner med det antallet innbyggere leverer så gode tjenester, hva skal være grunnen til at de slår seg sammen? Det kan i alle fall ikke være antallet hjemme- sykepleiere eller lærere, som statsråden her viser til.

Statsråd Nikolai Astrup [11:48:19]: Jeg er den første til å glede meg over at kommuner, enten de er små eller store, leverer gode tjenester til sine innbyggere, og at innbyggerne er fornøyd med de tjenestene. Det betyr imidlertid ikke at kommunene nødvendigvis er godt rustet til å møte den utviklingen som vi nå ser, med en befolkningsutvikling der stadig færre i yrkesaktiv alder skal forsørge stadig flere som ikke står i arbeid.

Jeg er opptatt av å lytte, ikke bare til Senterparti-folk som har kontor i Oslo, men også til folk som har skoen på der ute. Rådmennene har gitt klare råd om at det er behov for fortsatt kommunereform. Også Senterpartipolitikere lokalt gjør det, f.eks. Lise Marie Sommerstad fra Sandefjord, som i forbindelse med sammenslåingen med Andebu sa:

«Vi har fått større forhold og større og bedre fagmiljøer i den sammenslåtte kommunen. Det er noe av det som har betydd mest for meg.»

Kanskje vi skal lytte til nettopp lokale Senterpartipolitikere også i denne prosessen.

Marit Arnstad (Sp) [11:49:17]: Folkevalgte i Oslo, statsråd!

Presidenten: Neste spørsmål er frå representanten Marit Knutsdatter Strand og går til kommunal- og moderniseringsministeren.

Spørsmål 6

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [11:49:34]: Spørsmålet lyder: «Statsråden skriver i Adresseavisen 21. februar 2020 at kommunereformen må fortsette for å få sammenhengende bo- og arbeidsmarkedsområder i byene, og at «120 kommuner har færre enn 3 000 innbyggere. For mange av dem er utfordringene ikke et fremtidsscenario. Det er en realitet.»

Hvilke kommuner i stortingsvalgdistrikt Oppland mener statsråden bør bli slått sammen?»

Statsråd Nikolai Astrup [11:50:05]: Jeg kunne i og for seg vist til mitt forrige svar. Vi kunne gitt oss der, men ettersom det nå kommer en rekke spørsmål om akkurat det samme etter hverandre, skal jeg likevel benytte anledningen til å utdype noe også når det gjelder Oppland.

Som jeg sa i mitt svar til representanten Arnstad, bygger det videre arbeidet med kommunestruktur på frivillighet og lokale initiativ, i tråd med Stortingets vedtak av 7. desember 2017. Det er dermed opp til lokalpolitikkerne om de ønsker å ta spørsmålet om hvem av naboene de ønsker å snakke med, opp til vurdering. Det gjelder også kommunestyrene i tidligere Oppland fylke. Jeg mener de bør ta denne diskusjonen. Jeg vil ikke peke på konkrete kommuner i tidligere Oppland som jeg mener bør slå seg sammen, men jeg vil minne representanten om tilrådingen fra fylkesmannsambetet i daværende Oppland fra 2016 som viser at det er behov for strukturendringer også der. I tilrådingen het det: «Basert på Stortingets mål med reformen vil Fylkesmannen tilrå en kommunestruktur i Oppland bestående av åtte til ti kommuner.» Kommunene i tidligere Oppland fylke vil også møte utfordringer i form av bl.a. nedgang i folketallet og aldring i befolkningen fremover. Disse går ikke over, og de vil være tyngre å møte for de minste kommunene.

Jeg sier ikke at kommunesammenslåing vil løse utfordringene alene, men det å bygge sterkere kommuner vil gjøre kommunene bedre i stand til å levere tjenester til innbyggerne og til å utvikle sin kommune på en god og bærekraftig måte.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [11:51:31]: Problemet er at statsrådets generelle tilnærming viser lite lokalkunnskap og også liten interesse for de lokale forholdene. Statsråden skriver videre i innlegget sitt: «Stortinget har bestemt at lokale initiativ og frivillighet skal ligge til grunn for kommunereformen i denne perioden. Det forholder regjeringen seg selvsagt til.» Kommunene i Oppland gjorde et omfattende arbeid med å vurdere sammenslåinger og konsekvenser og gjennomføre folkeavstemninger.

Frivillighet lagt til grunn – hvilke virkemidler vil statsråden bruke for å tvinge fram nye initiativ? Og når han viser til Fylkesmannen – er Fylkesmannens vurdering en lokal vurdering uavhengig av regjeringens sentraliseringsiver?

Statsråd Nikolai Astrup [11:52:22]: Dette handler ikke om sentraliseringsiver. Det handler om det motsatte, nemlig å sette kommunene i stand til å levere

gode tjenester til sine innbyggere. Jeg opplever at Senterpartiet er mer opptatt av kommunenes struktur enn av kommunenes tjenester. Det mener jeg er svært uheldig. Vi kan ikke stikke hodet i sanden og se bort fra at vi som samfunn kommer til å møte noen store utfordringer i årene fremover. Da er spørsmålet: Er strukturen godt egnet for å møte disse utfordringene? Mitt svar på det vil være nei. Det er ikke basert bare på mine egne refleksjoner rundt dette, det er også basert på nettopp lokale innspill, bl.a. fra Fylkesmannen, som man jo må kunne si kjenner de lokale forholdene godt. Fylkesmannen kom med sin tilråding i 2016, og den er tydelig. Men jeg hører ikke noe svar fra Senterpartiet på hvordan de har tenkt at kommunene skal møte utfordringer fremover, annet enn at alt skal være slik det var før.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [11:53:25]: Det er ingen tvil om at jeg som senterpartist er ganske opptatt av å sette kommunene i stand til å gi innbyggerne gode tjenester, men i motsetning til statsråden er det åpenbart for meg at det er langt flere virkemidler enn kommunestruktur som må på plass for å sikre det. Som vi ser på fraflyttingen og fødetallene for Nord-Norge og Sogn og Fjordane, f.eks., som er i nyhetsbildet i dag, har nasjonal politikk alt å si. Om statsråden tenker at bo- og arbeidsregioner skal slås sammen, mener f.eks. statsråden at Lillehammer skal sluke nabokommunene Øyer og Gausdal, eller skal Gjøvik slå seg sammen med Gran og Søndre og Nordre Land? Og hva med Valdreskommunene Vang, Vestre Slidre, Sør-Aurdal og Etne-dal, som alle har under 3 000 innbyggere? Vil statsråden slå sammen disse kommunene?

Statsråd Nikolai Astrup [11:54:17]: Som jeg har sagt gjentatte ganger – derfor burde det være unødvendig å svare på det en gang til – vil kommunesammenslåing være basert på frivillighet. Det er altså ikke jeg som slår sammen kommuner, men kommuner som selv ønsker å slå seg sammen. Jeg mener at kommunene bør vurdere om den strukturen de har, er hensiktsmessig for å møte utfordringene fremover.

Så nevner representanten Gjøvik. Jeg avgjorde nettopp en grensejustering mellom Vestre Toten og Gjøvik kommuner. Der var det slik at kommunegrensen gikk gjennom en bygning i Raufoss Industripark. Dette er områder som vokser sammen, og der innbyggerne ikke forholder seg til kommunegrensen fordi det er et sammenhengende bo- og arbeidsmarked. Jeg mener, uavhengig av den grensejusteringen, at kommunene i Gjøvikregionen bør se på mulighetene for å slå seg sammen. Det må være opp til dem, men det virker logisk på vegne av innbyggerne at de gjør det, for dette har vokst sammen til ett område allerede.

Spørsmål 7

Emilie Enger Mehl (Sp) [11:55:30]: «Den 21. februar skrev statsråden i Adresseavisen at kommunereformen må fortsette. Han mener blant annet at Kommune-Norge står overfor store utfordringer fordi klimaendringene skal begrenses og bærekraftsmålene skal nås. Han skriver videre: «120 kommuner har færre enn 3 000 innbyggere. For mange av dem er utfordringene ikke et fremtidsscenario. Det er en realitet.»

På hvilken måte er små kommuner til hinder for å løse klimautfordringene, og hvordan mener statsråden at kommunesammenslåing vil redde klimaet?»

Statsråd Nikolai Astrup [11:56:13]: Jeg sier ikke at kommunesammenslåing vil redde klimaet. Det jeg sier, er at vi har god dokumentasjon på at mange små kommuner har utfordringer med å ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å løse alle de utfordringene som de står overfor.

Jeg har tidligere nevnt dokumentasjonen til fylkesmennene som ligger i tilrådingene fra 2016. Telemarksforskning gjorde i fjor en studie på hvordan kommunene med under 3 000 innbyggere fyller rollen som generalistkommune. Rapporten viser at de minste kommunene allerede nå har små og sårbare organisasjoner. Disse kommunene har derfor ikke tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å drive utvikling av tjenestene i tråd med forventninger og lovpålegg fra nasjonale myndigheter. Mange kommuner mangler oppdaterte planverk, noe som både er lovpålagt og en forutsetning for å drive god samfunnsutvikling.

For små kommuner vil det etter mitt syn være viktig å drive aktiv og god samfunnsplanlegging for å få en god samfunnsutvikling. Rapporten fra Telemarksforskning har også en spørreundersøkelse til rådmenn i disse kommunene med under 3 000 innbyggere, og de sier at de ikke har tilgang på tilstrekkelig kompetanse til samfunns- og arealplanlegging. Og arbeidsplassene ses ikke på som attraktive nok. Stillingene innenfor disse feltene er tillagt mange ulike arbeidsoppgaver og ansvarsområder, og klarer de å rekruttere, er det ofte nyutdannede som ikke blir lenge i stillingen. Jeg mener vi bør ha kommuner som har en administrasjon som har god nok kapasitet og kompetanse til å kunne håndtere dagens og fremtidens utfordringer, knyttet til bl.a. klima, beredskap og miljø. Dette vet vi at flere av de små kommunene ikke har i dag.

Emilie Enger Mehl (Sp) [11:57:44]: Det var veldig mange fine ord. Det er ofte sånn når man snakker om klima, at vi tar noe som handler om det mest grunnleggende vi har, nemlig naturen og hvordan vi bruker den, og gjør det til et stort spørsmål om plan, byggverk,

kompetansemiljøer og mye fint. Men det var jo statsråden som selv brakte klima inn i diskusjonen gjennom sin kronikk, så hvis man skal se på hva som faktisk har betydning for klima og miljø i en kommune, er det kanskje transport. Hvis man har større kommuner, vil jo det kunne bety at folk må kjøre mer, og det er vel ikke så veldig bra. Senterpartiet mener at kommunestrukturen er viktig, for hvis man slår sammen kommuner, vil ofte også tjenestene sentraliseres, og det er jo ikke så veldig bra at man har sentraliserte tjenester, for da må folk kjøre mer for å komme seg til tjenestene. Er statsråden bekymret for at økt transportbehov vil være negativt hvis man går inn for en storstilt kommunesammenslåing, altså da i sammenheng med klima?

Statsråd Nikolai Astrup [11:58:46]: Det er ingen naturlov som sier at en større kommune tilsier et økt transportbehov. Men det som er logisk, er at en større kommune lettere kan få en mer samordnet arealpolitikk, som dermed kan bidra til at transportbehovene faktisk kan reduseres over tid. Men det er ingen tvil om at det å løse klimautfordringene også kommer til å kreve at vi har god kompetanse i landets kommuner, og det er heller ingen tvil om at mange små kommuner allerede i dag har problemer med å tiltrekke seg nok kompetanse. Jeg er opptatt av at kommunene skal være attraktive, og at man skal legge et grunnlag for at de skal være attraktive, og ikke minst et grunnlag for at flere som kanskje har reist ut fra kommunen for å studere, ser det attraktivt å flytte hjem fordi det finnes sterke, gode fagmiljøer innenfor kommunen som kan tilby to gode jobber til en familie som ønsker å etablere seg. Jeg merker meg at flere Senterparti-politikere rundt omkring i landet også ser dette poenget, men her på Stortinget synes ikke Senterpartiet å erkjenne dette.

Emilie Enger Mehl (Sp) [11:59:50]: Statsråden peker på at samordnet arealpolitikk er viktig for å begrense klimaendringene, og at det er et argument for kommunesammenslåing. Men hvis man ser på hva det faktisk er snakk om her: Det er små kommuner, som kan være så små at det er under 3 000 innbyggere. Da er det jo snakk om kommuner hvor folk bor ganske spredt, det kan være bygder med bare noen hundre innbyggere, eller kanskje noen titalls. Det er ikke de som er en trussel mot klimaendringene. Det er ikke sånn at feilslått arealplanlegging i de minste kommunene våre er en trussel mot klimaet, mener jeg. Det eneste jeg kan tenke meg at man kunne oppnå, måtte jo være – hvis man har et uttalt mål om det – at man vil sentralisere folk så de bor mer tett, i sentrum, og ikke bor spredt. Det er det eneste som vil bidra positivt til klimaet, hvis man skal legge statsrådens argumentasjon til grunn.

Da er mitt spørsmål: Er det et mål for statsråden at folk skal flytte til sentrumsområder, at det skal være et mål for arealplanlegging? Da vil man jo avfolke bygdene.

Statsråd Nikolai Astrup [12:00:59]: For det første handler klimaendringer om mer enn å redusere klimagassutslipp, det handler også om klimatilpasning, og det er ingen tvil om at mange små kommuner kommer til å få store utfordringer med et klima i endring framover. Det kommer til å kreve betydelig kompetanse for å tilpasse seg de klimaendringene og forberede seg på det som kommer.

Det er også slik at halvparten av landets kommuner oppgir at mangel på kompetanse er en stor utfordring. I de minste kommunene er denne utfordringen aller størst. Om vi snakker om klima, eller om vi snakker om andre viktige fagområder, er det viktig at kommunene er i stand til å yte gode tjenester til sine innbyggere. Jeg hører ingen svar fra Senterpartiet på hvordan kommunene i fremtiden skal håndtere de utfordringene de står overfor, annet enn at vi skal snu klokken tilbake og se oss tilbake. Det er ikke svaret for fremtiden. Vi må se fremover. Skal vi bevare de kvalitetene ved samfunnet som vi alle setter pris på, må vi være villige til å forandre oss. Det er også kjernen i hvordan vi skal løse disse utfordringene.

Spørsmål 8

Heidi Greni (Sp) [12:02:19]: «Statsråden skrev i innlegg i Adresseavisen 21. februar at det fortsatt er for mange små kommuner, og peker spesifikt på kommuner med under 3 000 innbyggere. Sør i Trøndelag har kommunene Osen, Rennebu, Holtålen, Tydal og Rindal færre enn 3 000 innbyggere.

Mener statsråden disse kommunene må slå seg sammen med én eller flere nabokommuner?»

Statsråd Nikolai Astrup [12:02:43]: Først vil jeg gjerne slå fast at det er positivt at regionaviser leses av representanter fra hele landet. Det er virkelig heder til Adresseavisen for at de når ut til alle. Når det er sagt, er det ikke så rart at den når ut til representanten Greni, men hun er åpenbart ikke alene i Senterpartiet om å ha lest Adresseavisen.

Som jeg har vist til i tidligere svar i dag, har vi mange små kommuner i Norge, og denne regjeringen mener at kommunesammenslåing er den beste løsningen for at små og sårbare kommuner skal være bedre rustet til å håndtere dagens og morgendagens utfordringer. For å gjenta det, i tilfelle representanten Greni ikke har fått det med seg, er det slik at det videre arbeidet med endringer i kommunestrukturen er basert på frivillighet

og lokale prosesser. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag skrev i sin tilråding høsten 2016 at Osen, Rennebu, Holtålen, Tydal og Rindal burde slå seg sammen med én eller flere av sine nabokommuner på sikt. Også i dette tilfellet kan Fylkesmannens tilråding være et godt utgangspunkt for diskusjoner lokalt.

Diskusjonen om kommunen har de nødvendige forutsetninger for å håndtere dagens og fremtidens utfordringer, bør tas i det enkelte kommunestyre og gjerne, som jeg har påpekt tidligere, i forbindelse med planprosessene.

Jeg vet at Senterpartiet er bekymret for tap av nærhet og lokaldemokrati i kommunene. Jeg har stor forståelse og respekt for at endring av kommunegrenser skaper engasjement og følelser. De kommunene som nå har vært igjennom en sammenslåing, har jobbet aktivt med å ivareta lokaldemokratiet. Flere steder er det aktuelt å opprette flere lokalutvalg enn det var kommunestyre i de gamle kommunene.

I alle de nye kommunene opplever jeg at det er oppmerksomhet rettet mot at de stedsnære tjenestene skal være gode i alle deler av den nye kommunen, og at medvirkningsordninger utvikles.

Heidi Greni (Sp) [12:04:36]: Etter å ha hørt på spørsmålsrunden skulle en nesten tro at statsråden ikke har fått med seg at det har foregått en kommune-reform, at alle kommuner under 3 000 innbyggere har tatt nabopraten, og at de har gjort de avveiningene som har gitt tydelige svar om at sammenslåing vil gi dårligere tjenester til innbyggerne. Derfor har kommunestyrene sagt nei til sammenslåing. De var også veldig godt kjent med Fylkesmannens rapport før de tok det valget.

Senterpartiet er selvsagt ikke imot frivillige kommunesammenslåinger, der initiativet kommer nedenfra. At små kommuner klarer seg fint, er i beste fall naivt, sa statsråden i innlegget sitt. I Holtålen, som er min hjemkommune, har det vært utredning og innbyggerundersøkelse. Kommunestyret sa nei, mot én stemme. Det var også en folkeavstemming der 80 pst. sa et tydelig nei til kommunesammenslåing.

Mener statsråden at 80 pst. av holtålingene er veldig naive?

Statsråd Nikolai Astrup [12:05:42]: Jeg mener det er viktig at kommunene er i stand til å levere gode tjenester. Jeg tror at innbyggerne i det ganske land er mer opptatt av at tjenestene de får, holder god kvalitet, og at de får dem når de trenger dem, enn av hva kommunen heter og hvor rådhuset ligger. Det er det som betyr noe når alt kommer til alt.

Det er også verdt å lytte til noen av Senterpartiets egne i denne saken, f.eks. Ivar Vignes, som sa det veldig godt til NRK i 2016:

«Vi må hele tiden være på utkikk etter måter å forbedre de kommunale tjenestene på, og jeg er helt sikker på at en sammenslåing ville oppnådd det for oss.»

Er representanten Greni uenig med ordfører Vigdenes i hans resonnement?

Heidi Greni (Sp) [12:06:36]: Det var vel jeg som skulle stille spørsmålene, men jeg er veldig enig i at en stor kommune vil oppnå fordeler, og at nabokommunene vil få store ulemper med det. Så der er vi helt enig med Vigdenes. Han er ordfører i en stor kommune, som ville fått beholde kommunehuset.

Til noe annet: Victor Norman er utnevnt til leder av det regjeringsoppnevnte demografiutvalget. Deres oppdrag er å skaffe oss kunnskap om hvordan eldrebølgen vil påvirke Distrikts-Norge. Han har i flere sammenhenger kommentert dette. Han har sagt, på spørsmål om hvordan vi skal møte eldrebølgen, at jo mindre hver enkelt kommune er, desto bedre – jeg gjentar: bedre – forutsetninger har kommunen for å få til et godt tilbud som passer i den konteksten de er i. De har større omstillings- evne, de er mer løsningsorienterte, de har et bedre samspill med frivilligheten og de pårørende. Dette vil større kommuner ikke klare i samme grad, og eldrebølgen vil bli en stor utfordring for bykommunene.

Kan statsråden kommentere det?

Statsråd Nikolai Astrup [12:07:46]: Det at det blir stadig flere eldre, er i utgangspunktet noe positivt. Det betyr at folk lever lenger. Samtidig innebærer det at det er færre i yrkesaktiv alder som skal forsørge stadig flere som ikke jobber. Det betyr også at kampen om kompetansen blir stor, fordi færre mennesker skal dekke opp for større behov, særlig i helse- og omsorgssektoren fremover. Det betyr at for både by og bygd og landet som helhet vil den demografiske utviklingen ha stor betydning fremover og vil være en utfordring for mange å håndtere.

Jeg tror at slik demografien utvikler seg, særlig i mange av de minste kommunene i distriktene, er det viktig at vi bidrar til at disse kommunene blir attraktive for innflyttere og kan legge til rette for ny aktivitet.

Spørsmål 9

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [12:09:02]: «Statsråden har i en kronikk i Adresseavisen pekt på at det fortsatt er for mange små kommuner, og at 120 kommuner fortsatt har under 3 000 innbyggere. Tidligere runder om kommunesammenslåing har møtt stor motstand i Telemark. Kommunene Siljan, Hjartdal, Seljord, Kvites-

eid, Nissedal, Fyresdal og Tokke har færre enn 3 000 innbyggere.

Hvilke av disse kommunene mener statsråden skal slås sammen?»

Statsråd Nikolai Astrup [12:09:26]: Det er opp til kommunene selv å beslutte om de ønsker å slå seg sammen eller ikke. Som jeg har sagt tidligere, mener jeg at alle mindre kommuner, og også større kommuner som inngår i et sammenhengende bo- og arbeidsmarked, jevnlig bør vurdere om de har en kommunestruktur som er egnet til å møte de utfordringene de vil møte, og som kan bidra til at de kan gi innbyggerne gode tjenester fremover.

Jeg tror jeg skal gi meg med det for å unngå å gjenta meg selv i for stor grad.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [12:10:04]: Takk for svaret. Jeg synes det er greit at man gjentar seg selv, i hvert fall i stedet for å harselere med at Senterpartiet stiller spørsmål rundt dette, når vi har fått en minister med klare uttalelser på området.

Til Telemark: Et av forslagene som virkelig vakte mye motstand i forrige kommunesammenslåingsrunde, var å slå sammen hele Vest-Telemark. Der er det allerede veldig godt fungerende interkommunale samarbeid, ikke minst innen barnevern, som jeg kjenner godt, men det er enorme avstander. Av de seks kommunene er jo f.eks. bare Vinje kommune mye større enn Vestfold.

Jeg bare lurer på hva statsråden tenker om det forslaget som også har vært løftet fram av hans partifeller: Bør man rett og slett starte en ny prosess med å se på hvorvidt hele Vest-Telemark skal slås sammen til én stor kommune?

Statsråd Nikolai Astrup [12:10:58]: Det er et spørsmål man må vurdere lokalt. Jeg mener som tidligere nevnt at alle kommuner med jevne mellomrom bør vurdere om kommunestrukturen er egnet til å møte de utfordringene de står overfor.

Det er klart at interkommunalt samarbeid er en måte å forsøke å bøte på noen av utfordringene på, men det bidrar også til at man flytter makt fra kommunestyret til bedriftsstyret, og det er krevende for de interkommunale selskapene å forholde seg til den eierstrukturen mange av dem har. Som Ivar Vigdenes sa til NRK i 2016:

«Som leder med ansvar for en interkommunal virksomhet, så blir du litt handlingslammet når du må gå en runde med fem andre kommuner før du kan ta en beslutning.»

Det er klart at det ikke er bare oppsider med interkommunalt samarbeid. I f.eks. Hallingdal, som jeg får spørsmål om senere fra representanten Lundteigen, tror jeg det er 30 interkommunale samarbeid mellom de

seks kommunene. For mange begynner det å bli en litt uhandterlig størrelse.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [12:12:03]: Takk for svaret. Interkommunale samarbeid fungerer ofte bra. Det finnes også andre typer samarbeid over kommunegrensene som gjør at de ulike kommunene er i god stand til å utføre de tjenestene de skal ha. Jeg synes det er morsomt og interessant – selv om vi i Senterpartiet leser Adresseavisen – at ministeren leser alt ordfører Vigdenes uttaler. Da er vi alle opptatt av Trøndelag, og i Adresseavisen skrev altså statsråden dette om at kommunereformen må fortsette for å få et sammenhengende, godt arbeidsmarked i byene.

I Telemark fallerte forsøket på kommunesammenlåinger ved forrige korsvei for kommunene Skien, Porsgrunn, Bamble og Siljan, enda de i stor grad er en stor, sammenhengende bo- og arbeidsmarkedsregion allerede. Skal vi ta den debatten igjen? Mener statsråden det ville være lurt at disse Grenlands-kommunene igjen setter seg ned ved forhandlingsbordet?

Statsråd Nikolai Astrup [12:13:08]: Som sagt mener jeg at kommunene må vurdere dette jevnlig, og det er absolutt grunnlag for at flere kommuner som i dag utgjør sammenhengende bo- og arbeidsmarkeder, slår seg sammen i årene fremover. Norge er et land som er overadministrert på mange vis, men jeg tror vi kunne lagd bedre løsninger for innbyggerne i sammenhengende bolig- og arbeidsmarkeder hvis man f.eks. hadde hatt slått seg sammen til én enhet med et samordnet planarbeid.

Så ja, det bør vurderes med jevne mellomrom, og jeg har tiltro til at lokale politikere kommer til å gjøre det. Når jeg refererer til representanten Vigdenes og andre Senterparti-politikere, er det fordi jeg er opptatt av å lytte til lokalpolitikere rundt omkring i landet, og ikke bare til dem som sitter på Stortinget i Oslo.

Spørsmål 10

Liv Signe Navarsete (Sp) [12:14:13]: «Statsråden skriv i Adresseavisen 21. februar 2020 at kommunereforma må fortsette for å få samanhengande bu- og arbeidsmarknadsområde i byane, og at «120 kommuner har færre enn 3 000 innbyggere. For mange av dem er utfordringene ikke et fremtidsscenario. Det er en realitet.»

Kva kommunar i stortingsvaldistriktet Sogn og Fjordane meiner statsråden at bør bli slått saman?»

Statsråd Nikolai Astrup [12:14:55]: La meg først si at jeg har et hjerte som banker for Sogn og Fjordane. Jeg

har jo fjern slekt fra fylket, og hadde gleden av å være til stede under åpningen av filmen om kunstneren Nikolai Astrup i høst. Da var jeg selvfølgelig i Jølster og snakket med ordføreren i Jølster, som kommer fra Senterpartiet. Nå inngår jo Jølster i en ny stor kommune. Ordførens initielle skepsis var nok der, men nå opplever jeg i hvert fall at han går inn i dette med liv og lyst, for han ser at resultatet for innbyggerne kommer til å bli godt, men også at Jølster fortsatt kommer til å være Jølster selv om de nå inngår i Sunnfjord kommune.

Så til spørsmålet – om hvilke kommuner i stortingsvalgsdistriktet Sogn og Fjordane som jeg mener bør slås sammen. Da vil jeg referere litt fra tilrådingen fra Fylkesmannen i daværende Sogn og Fjordane, som vurderte situasjonen slik:

Mange av våre kommuner vil få utfordringer med å sikre innbyggerne gode og likeverdige tjenester på lengre sikt. Vi mener at større fagmiljø vil gi større handlingsrom og bedre forutsetninger for å gi bedre tjenester til innbyggere og næringsliv. Det samme gjelder for planleggings- og utviklingsoppgaver.

Videre fremhevet Fylkesmannen også:

Den nye regionale planstrategien for Sogn og Fjordane peker også på at regionforstørring og sterkere senter er nødvendige for å demme opp om utflytting og å skape større attraktivitet for tilflytting. En utvikling mot større regionkommuner på sikt vil støtte opp om dette målet.

Også jeg er av den oppfatning at større kommuner vil være mer attraktive for innbyggere og næringsliv, og med større attraktivitet vil det også legge til rette for vekst i folketallet.

Liv Signe Navarsete (Sp) [12:16:44]: Eg takkar for svaret.

Det er jo interessant og kanskje litt oppsiktsvekkende at statsråden er meir oppteken av å lytte til ein statsbyråkrat på eit kontor på Leikanger enn av å lytte til folkevalde frå Sogn og Fjordane og andre fylke på Stortinget. Det har han no uttrykt – at dei som sit her på Stortinget, er ikkje så viktige, men lokale folkevalde, og altså ein byråkrat på Leikanger, er viktige.

Så er det interessant at han nemner ordføreren i Jølster, for på fylkesårsmøtet i helga sa han noko heilt anna til meg.. Då sa han at dåverande kommunalminister i ein radiodebatt i 2015 lova at Jølster skulle få behalde dei overføringane ein hadde før samanslåing, i ein ny stor-kommune, men det har dei ikkje fått. Det var eksordførar Klakegg veldig misfornøgd med, og det er òg dei andre ordførarane før samanslåinga veldig misfornøgde med.

Kan statsråden fortelje kvifor dei ikkje har fått behalde dei midlane som dei var lova i NRK Sogn og Fjord-

ane sin radiodebatt, og kva han eventuelt vil gjere med det?

Statsråd Nikolai Astrup [12:17:43]: Jeg er opptatt av å lytte til lokale politikere, og jeg er veldig glad for den konstruktive rollen som Senterpartiet inntok i forbindelse med regionreformen i Sogn og Fjordane og Vestland, hvor Jenny Følling var en aktiv pådriver fra Senterpartiets side. Den type engasjement setter vi selvfølgelig stor pris på.

Da jeg snakket med den tidligere ordføreren i Jølster, nevnte han ikke denne saken for meg. Nå er det jo klart at jeg var der i egenskap av digitaliseringsminister – eller egentlig en fjern slektning av kunstneren – men vi snakket om mye rundt kommunesammenslåing og fremtiden for den nye storkommunen, og dette kom ikke opp i hans samtale med meg. Jeg kjenner ikke omstendighetene rundt hva som ble sagt og ikke sagt i 2015, så det må jeg eventuelt få lov til å komme tilbake til.

Liv Signe Navarsete (Sp) [12:18:44]: Statsråden har spurt fleire av representantane kva Senterpartiet vil gjere. Eg kan jo seie kva Senterpartiet gjorde då me sat i regjering. Vi laga eit nytt inntektssystem som tilgodesåg alle kommunane, òg dei mindre kommunane. Det har denne regjeringa øydelagt, slik at inntektene til dei mindre kommunane er raserte. Me hadde kommunale næringsfond, for når ein hadde mykje meir regionale utviklingsmidlar, fekk kommunane næringsmidlar så dei kunne byggje arbeidsplassar. Me hadde ein aktiv distriktpolitikk for dei mindre kommunane, og me stabiliserte folketalet – no rasar folketalet i distriktsfylka nedover. Men for å vere heilt konkret: Kinn kommune skulle jo vere den store redninga for kysten i Sogn og Fjordane. Ein skulle verte rik og få mykje midlar og fleire oppgåver. No er fasiten: Ingen nye oppgåver, dei har mista Bryggja, 16 mill. kr mindre i inntekt, dei fryktar for arbeidsgivaravgifta etter 2021, og kostnadene for å drive kommunen har auka dramatisk på grunn av alle reisekostnadene dei no har fått.

Meiner statsråden at dette er vellykka kommunesammenslåing i Kinn kommune?

Statsråd Nikolai Astrup [12:19:54]: Jeg mener det er nødvendig å fortsette kommunereformen, og så tror jeg det er for tidlig å felle dom over kommunesammenslåinger som akkurat har trådt i kraft. At det er behov for større og sterkere fagmiljøer som gjør kommunen bedre i stand til å løse oppgavene og også er mer attraktive for tilflytting, tror jeg er veien å gå. Og jeg er ikke alene om den oppfatningen, heldigvis.

Når det gjelder Senterpartiets distriktpolitikk, er det klart at der vi ønsker å satse på å bygge landet ved å legge til rette for gode veier, konkurransedyktige skatte-

betingelser som gjør det attraktivt å satse på forskning og utvikling, har Senterpartiet hatt en annen tilnærming – det er det ingen tvil om. Men når vi ser resultatet nå, med rekordlav ledighet i alle distriktsfylkene og god vekst i økonomien, ny aktivitet, så mener jeg at dommen over vår politikk er ganske god.

Spørsmål 11

Hans Inge Myrvold (Sp) [12:21:11]: Eg må berre få presisera innleiingsvis at spørsmålsstillaren også er lokal folkevald når han ikkje fungerer som stortingsrepresentant. Så statsråden får no eit spørsmål frå ein som også fungerer som ordførar ute i distriktet. Kommunal- og moderniseringsministeren kom i Adresseavisen med ein tydelig påstand: «Det er fortsatt for mange små kommuner.» Då er spørsmålet:

«Tvangsreformerenga av kommunane i dette landet skal under denne regjeringa tydeleg halde fram. Etter ein enorm ressursbruk på å slå saman kommunar uttrykkjer statsråden til Adresseavisen i februar at kommunereforma ikkje er avslutta.

Har regjeringspartia varsle sine respektive ordførarar i Tysnes, Fitjar, Fedje og Masfjorden om å starte ein samanslåingsprosess med sine nabokommunar?»

Statsråd Nikolai Astrup [12:22:08]: I motsetning til representanten mener jeg at vettet er jevnt fordelt i dette landet, så jeg trenger ikke å fortelle ordførere fra Høyre hva de skal gjøre. Dette kan de ta stilling til selv – hvorvidt de ønsker å ta en prat med sine nabokommuner eller ikke.

Så er jeg litt overrasket over at Senterpartiet er så strukturkonservative som det de viser seg å være her. Det viktigste må jo være at kommunene er i stand til å gi gode tjenester, at de er rustet for møte oppgavene fremover. Men det synes å være helt fraværende i Senterpartiets argumentasjon i denne saken. De er mest opptatt av å se seg tilbake. Man kan jo lure på om Senterpartiet egentlig er for et kommunekart som ligner på det vi hadde før 1965 – nå husker jeg ikke det nøyaktige antallet kommuner som var da, men det gjør kanskje presidenten, det var i hvert fall over 700 – fordi smått er godt og alt var bedre før.

Men det var en annen tid, f.eks. hadde ikke Aurland veiforbindelse før Oslo Lysverker bygget Hol–Aurland i 1967. Det er den tiden kommunestrukturen fra før 1965 var tilpasset. Nå er vi i et digitalisert samfunn som bare kommer til å skyte fart på teknologifronten, som gir helt nye muligheter for å løse oppgavene på nye og bedre måter. Interessen for hvordan man kan bruke ny teknologi til å levere bedre tjenester til innbyggerne, løse oppgavene på en bedre måte, få pengene til å strekke til, gi

større trygghet til lokalsamfunn og skape større attraktivitet, har vært helt fraværende hos Senterpartiet. Det året jeg var digitaliseringsminister, fikk jeg i hvert fall ingen spørsmål om det overhodet.

Jeg tror vi må vise mye større interesse for hvordan vi kan bidra til at kommunene kan drive innovasjon som gjør at de blir attraktive og kan gi enda bedre tjenester, og da kan ikke diskusjonen om kommunestruktur være det som står i høysetet. Vi må jo strukturere dette på en hensiktsmessig måte, men strukturen i seg selv kan ikke bli et mål. Jeg har et helt pragmatisk forhold til hvordan vi skal organisere kommunekartet. Jeg har ikke noe mål om at kommunekartet skal endres for å endre det. Men poenget er at Norge er forandret, og det betyr at også vi som er politikere, må henge med på forandringene og endre struktur i takt med at tiden har endret seg.

Bare for å svare på spørsmålet: Det er opp til det enkelte kommunestyre å avgjøre om de ønsker å gå inn for kommunesammenslåinger i sitt område.

Hans Inge Myrvold (Sp) [12:24:58]: Eg registrerer at statsråden legg ei frivilliglinje til grunn, og den frivilliglinja vart verkeleg prøvd i kommunane for ikkje så lenge sidan, då alle kommunar i dette landet med Høgre i spissen – Høgre med statsminister og regjering – vart tvinga ut i ein kommunestrukturdebatt.

For å ta Tysnes kommune, som er ein av kommunane som ligg i målgruppa til statsråden, og som er for liten, altså under 3 000 innbyggjarar: I 2016 avslutta kommunestyret i Tysnes sak om kommunereform med å vilja halda fram slik som dei er i dag. Kva er det som har endra seg, og kva er eventuelt dei verkemidla statsråden vil setja i verk for at Tysnes kommune skal føya seg inn i merittlista over samanslåtte kommunar?

Statsråd Nikolai Astrup [12:25:58]: Alle de økonomiske insentivene som lå til grunn for kommunesammenslåingene vi har hatt så langt, videreføres. Det foreligger et økonomisk insentiv både til å utrede og til å slå sammen kommuner til større enheter. Så må det være opp til det enkelte kommunestyre å avgjøre om de ønsker å gjøre det.

Når det gjelder spørsmålet om hva som har endret seg, tror jeg tiden uansett jobber for at det blir større enheter fordi kommunene allerede i dag merker at det er krevende å løse oppgavene med det grunnlaget de har. Rådmennene ga et veldig tydelig råd til meg i januar, der de også sa at kommunereformen må holde frem. Det er klart at de kjenner på ansvaret, at de skal levere lovpålagte tjenester som de mange steder ikke fullt ut er i stand til å gjøre. Det tror jeg vi skal ta inn over oss også i denne sal.

Hans Inge Myrvold (Sp) [12:26:59]: Eg vel å lytta til dei folkevalde og dei kommunestyra som gjer vedtak. I så måte er det òg rådmennene sitt ansvar. Når det er sagt, er nettopp Tysnes kommune, trass i storleiken og ikkje minst talet på innbyggjarar, ein kommune med særskilde gode resultat og ein god økonomisk balanse. For eksempel skårar dei betre på nøkkeltal hos SSB enn dei fleste andre kommunar i landet. Tysnes kommune vil ha store utfordringar med å kopla seg på ein felles bu- og arbeidsmarknad fordi dei f.eks. er avhengige av ferje for å koma seg til og frå f.eks. rådhuset på Stord. Så det er veldig tydeleg at ein ikkje må generalisera kommunar og slå fast at alle kommunar med under 3 000 innbyggjarar må slå seg saman med nokon, slik statsråden gjer greie for i utspelet til Adresseavisen.

Statsråd Nikolai Astrup [12:28:00]: Jeg har ikke sagt at alle kommuner med under 3 000 innbyggere skal slå seg sammen, men jeg har sagt at vi har 120 kommuner med under 3 000 innbyggere. Så har jeg sagt at mange kommuner er for små, og at mange kommuner sliter med å tiltrekke seg kompetanse for å kunne løse oppgavene sine på en god måte.

Tidligere i uken leste jeg siste utgave av Kommunal Rapport. Der sto det at man i Berlevåg kunne rapportere om at man har utlyst stillingen som oppvekstsjef tre ganger uten at noen har nappet. Det illustrerer utfordringen som mange små kommuner står i. Kommunesammenslåing er ikke svaret på alt, men det å være dogmatisk mot kommunesammenslåing i den situasjonen vi står i, det er i alle fall ikke svaret. Her må vi være pragmatiske og se til at vi organiserer oss på en slik måte at vi oppnår de målene som vi alle er opptatt av at vi skal oppnå, nemlig gode tjenester.

Spørsmål 12

Bengt Fasteraune (Sp) [12:29:21]: «Statsråden har uttalt at kommunereformen må fortsette, og at mange kommuner fortsatt er for små. De seks kommunene i Nord-Gudbrandsdalen har tidligere gjennomført grundige utredninger som resulterte i folkeavstemning, og det endte med at kommunene ikke ble slått sammen. Blant disse er kommuner som scorer høyt på KS sitt kommunebareometer, særlig Lom og Dovre. Samtidig har disse kommunene under 3 000 innbyggere.

Mener statsråden disse kommunene ikke har livets rett og bør sette i gang nye utredninger om sammenslåing?»

Statsråd Nikolai Astrup [12:30:03]: Én ting er hva jeg mener – en annen ting er hva de selv mener. Jeg vil vise til at Dovre var en av de kommunene som i 2016

fattet vedtak i kommunestyret om at de ønsket sammenslåing med sin nabokommune Lesja. Et flertall av innbyggerne sa i folkeavstemning ja til sammenslåing.

Jeg er glad for at kommunen skårer godt på KS' kommunebarometer. Det trenger imidlertid ikke bety at de ikke vil ha utfordringer fremover. Så vet jeg at det nå er nytt kommunestyre i Dovre, men jeg føler meg ganske sikker på at utfordringene som lå til grunn for beslutningen i Dovre, og intensjonsavtalen i 2016 ikke er helt borte. Innbyggerne er også stort sett de samme som i 2016.

Når det gjelder Lom, fattet daværende kommunestyre vedtak om at de ikke gikk inn for sammenslåing med Skjåk, men at de samtidig var positive til nye vurderinger om endring av kommunestruktur. Også her har det selvsagt vært lokalvalg, men jeg mener dette kan gi grunnlag for at dagens kommunestyre i Lom bør vurdere å ta saken opp til ny diskusjon.

Bengt Fasteraune (Sp) [12:31:21]: Som statsråden sikkert vet, var jeg ordfører i Dovre på den tiden, og ingen av de vurderingene vi gjorde, hadde noe med om det var under 3 000 innbyggere eller ikke. Vi løste det oppdraget ved å gå i en god dialog med innbyggerne. Vi laget en intensjonsavtale som var meget detaljert. Vi strømmet alle folkemøter, og vi beskrev en kommune, en desentralisert kommune, hvor man skulle ivareta mange av de oppgavene som to selvstendige kommuner gjør i dag. Vi sa at vi ville lytte til folket. I Dovre var det flertall. I Lesja var det ikke det, og det respekterte vi. Det som er hele greia, er at folkeavstemninger skal jo bety noe. Har ikke statsråden respekt for folkeavstemninger, og mener statsråden at kommunestyrenes beslutninger om regionalt og interkommunalt samarbeid er en dårlig løsning for framtiden?

Statsråd Nikolai Astrup [12:32:27]: Jeg er veldig glad for at representanten og tidligere ordfører i Dovre hadde en så proaktiv tilnærming til spørsmålet om kommunesammenslåing som han inntok som ordfører i Dovre. Det er klart at det må jo føles litt rart for representanten å høre på innleggene fra sine partifeller, som er så entydig negative til sammenslåinger, når han selv var en av de ordførerne som faktisk jobbet for en sammenslåing på vegne av sine innbyggere. Jeg tror det er bra at vi har ordførere rundt i landet som ikke er så dogmatiske som man ofte kan bli når man sitter i Oslo, og at man er opptatt av å finne gode løsninger for sine innbyggere lokalt.

Så er jeg opptatt av at det at det ble avholdt folkeavstemning for fire år siden, ikke skal være til hinder for at man også har nye diskusjoner hvis utfordringene vedvarer og situasjonen endrer seg.

Bengt Fasteraune (Sp) [12:33:28]: Jeg vil gå tilbake til Kommunebarometeret, som jeg egentlig startet med i mitt første spørsmål. De to kommunene som jeg nevnte, Lom og Dovre, har faktisk vært på topp på Kommunebarometeret – Lom sågar to ganger. Barometeret tar for seg 141 nøkkelfaktorer innen tjenesteområdene barnevern, barnehager, grunnskole, helse, kostnadsnivå, kultur, miljø, ressurser pleie og omsorg, saksbehandling, sosialtjeneste, vann og avløp, økonomi – alt som har blitt debattert her i salen i dag. Barnevern, barnehager, grunnskole, pleie og omsorg, helse og økonomi vektet 85 pst.

Eksempel på noen av de 185 nøkkelfaktorene er kompetansekrav til lærere, resultat nasjonale prøver, ledige fastlegehemler, behandlingstid i barnevern, driftsresultat, økonomi, kommunal bolig, ansatte i barnehagen med pedagogisk utdanning, utgifter til administrasjon per innbygger – «you name it». Hva skal disse kommunene gjøre bedre for at den øverste politiske ledelse skal være fornøyd?

Statsråd Nikolai Astrup [12:34:31]: Som sagt er jeg veldig glad for at både små og store kommuner skårer godt på KS' kommunebarometer. Så tror jeg ikke at KS' kommunebarometer, som måler innbyggernes resultater nå, er en god indikator for hvordan utviklingen blir fremover. Jeg tror det er bra at vi har ordførere, som representanten er et eksempel på, som ser fremover, som ser at endringer i kommunestruktur faktisk kan bringe med seg positive resultater, slik tilfellet var for Dovre.

Så ble det ingen sammenslåing, men dette er spørsmål som jeg er helt sikker på kommer til å komme opp på nytt etter hvert som tiden går, rett og slett fordi dagens kommunestruktur ikke er spesielt godt egnet til over tid å løse de oppgavene som vi som samfunn står overfor, og der kommunene er en viktig velferdsleverandør.

Spørsmål 13

Ole André Myhrvold (Sp) [12:35:44]: «Hvorfor er ikke Oslo en del av Viken når regjeringen definerer Halvingdal i tidligere Buskerud og Enningdalen i Østfold som del av samme bo- og arbeidsmarkedsområde?»

Statsråd Nikolai Astrup [12:35:58]: Det har ikke vært et mål for regionreformen at fylkene skal bestå av bare ett bo- og arbeidsmarkedsområde. Målet med regionreformen er at den skal gi en positiv samfunnsutvikling i alle deler av landet basert på regionale fortrinn, forutsetninger og prioriteringer. Oslo, med både kommunale og fylkeskommunale oppgaver, er i en særstilling. Mange offentlige utredninger og stortingsmeldin-

ger har pekt på styringsutfordringene i hovedstadsregionen og spesielt utfordringene med å utvikle en helhetlig areal- og transportpolitikk for Oslo og Akershus. Samtidig mener regjeringen at Oslo har fordeler av å kunne se kommunale og fylkeskommunale oppgaver i sammenheng. Dette gjelder innenfor utdanningsløpet, og det gjelder areal og transport, der Oslo har en fordel av å ha ansvaret for kollektivtransporten og arealmyndighet. I byområdene er det viktig at arealbruk, boligbygging, parkeringspolitikk og drift og investeringer i kollektivtransport og vei ses i nær sammenheng.

Ole André Myhrvold (Sp) [12:36:54]: Det er alltid interessant å høre representanter for partiet Høyre forsvare en reform man egentlig er imot. Det blir litt hult, og forklaringene henger sjelden på greip. Tidligere statsråd Sanner var veldig klar på at en sammenslåing av Østfold, Akershus og Buskerud handlet om å se felles bo- og arbeidsmarkedsregioner sammen, også med tanke på regionale fortrinn. Da kan jeg opplyse statsråden om at da vi jobbet med den reformen i Østfold, konkluderte vi med at det var ca. 90 stykker i døgnet som pendlet mellom arbeidsmarkedsregionene i Østfold og Buskerud. Fellesskapet er jo at vi møtes over lunsjbordet i Oslo, eller når vi går på teater i Oslo og bruker kulturopplevelsene her. Sannheten, også nå, er at Fylkesmannen bruker Oslo som møtearena. Fylkeskommunen bruker Oslo som møtearena.

Spørsmålet er igjen: Hvorfor er ikke Oslo en del av Viken når det opplagt er en del av det felles regionale området?

Statsråd Nikolai Astrup [12:37:57]: Det er ingen hemmelighet hva Høyres primære syn på regionreformen er. Det er likevel slik at det er naturlig at jeg som statsråd opplyser om hva som var målet med reformen, som Stortinget faktisk har vedtatt.

Jeg føler egentlig at jeg har svart på dette spørsmålet, fordi det var ikke noe mål i seg selv at det skulle være ett sammenhengende bo- og arbeidsmarked innenfor én region. Hvis det var tilfellet, er ikke Viken alene om å ha flere bolig- og arbeidsmarkeder innenfor samme region. Det finnes en rekke av både de tidligere fylkene og også de nye regionene som har flere bolig- og arbeidsmarkeder, men som likevel inngår i en større enhet. Så har jeg allerede gjort rede for hvorfor Oslo står i en særstilling.

Ole André Myhrvold (Sp) [12:39:00]: Jeg hører statsråden si at Oslo er i en særstilling når det gjelder arealplanlegging, kollektivtransport, vei osv. Men det er faktisk sånn at Oslos kollektivtransport styres gjennom selskapet Ruter, som også har stor ruteandel inn i gamle Akershus og Viken, og man er jo helt avhengig av at dette koordineres. Det samme gjelder vei- og utbyg-

gingsprosjekter gjennom Oslo, for Vikens innbyggere farer stadig gjennom her. Med tanke på arealplanleggingen er det jo sånn at Oslo eser ut, og inn i Lørenskog, Bærum og Asker.

Er det heller det at Høyre ikke ønsker å bidra til at Oslo slås sammen med disse fylkene for å få tak på disse regionale fortrinnene, som jeg ikke ser er et regionalt fortrinn for Oslo? Man har jo valgt å slå sammen Fylkesmannen for Oslo og Viken, så der skal man tydeligvis se ting sammen, men man gjør det ikke på politisk nivå, og for meg framstår det som litt rart. Jeg lurer på hvorfor statsråden ikke ser de samme fordelene på fylkeskommunalt nivå som han gjør på fylkesmannsnivå.

Statsråd Nikolai Astrup [12:40:10]: Det er mange gode argumenter for at Oslo kunne vært en del av Viken, men det er også mange argumenter for at det ikke skal være det. En av dem er at Oslo allerede har to forvaltningsnivåer i kommunen, at de har både fylkeskommunale og kommunale oppgaver, og at det ville være svært krevende å få byrådet med på at de skulle gi fra seg oppgaver som de i dag har ansvaret for, bl.a. innenfor høyere utdanning.

Så er det helt åpenbart at det er behov for samordning mellom Oslo og Viken når det kommer til areal- og transportplanlegging. Den samordningen foregår allerede i dag. Det er det ingen tvil om. Det er tett samhandling mellom disse to fylkene, og det må det fortsatt være for å få velfungerende transport- og arealplanlegging fremover. Det er ikke enkelt hvordan man skal løse Oslo strukturmessig oppi dette, og jeg mener at vi har funnet en løsning som er fungerende.

Spørsmål 14

Presidenten: Dette spørsmålet er frå representanten Geir Adelsten Iversen, og så lenge statsråden skriv kronikkar i Adresseavisen, går då spørsmålet til kommunal- og moderniseringsministeren.

Geir Adelsten Iversen (Sp) [12:41:35]: «I en kronikk i Adresseavisen 21. februar 2020 viser statsråden til ei to år gammel jente fra Berlevåg som er et av seks barn i sitt årskull i kommunen. Nærmeste nabo til Berlevåg er Båtsfjord kommune, 90 km unna. Skulle jenta gått på skole i Båtsfjord, ville dette innebære en reisetid på ca. halvannen time hver vei.

Hvilke kommuner mener statsråden Berlevåg bør slå seg sammen med for at jenta skal få et bedre skoletilbud?»

Statsråd Nikolai Astrup [12:42:17]: Som jeg har nevnt tidligere i dag, er det slik at endringer i kommu-

nestrukturen er basert på frivillighet og lokale prosesser i tråd med Stortingets vedtak av 7. desember 2017. Fylkesmannen i daværende Finnmark skrev i sin tilråding høsten 2016 at kommunestrukturen i fylket på sikt burde bestå av fem kommuner, hvor Berlevåg går sammen med seks av nabokommunene på Varangerhalvøya.

Jeg er godt kjent med at det er store avstander i fylket, og det kan være et krevende klima i vinterhalvåret. Men det tar jeg også for gitt at Fylkesmannen kjenner til. Derfor kan også her Fylkesmannens tilråding være utgangspunkt for kommunene i lokale diskusjoner.

Samfunnet har endret seg, og det er tunge trender som gjør seg gjeldende. Urbaniseringen skjer i hele verden, også i Norge, og dette er ikke noe nytt de siste årene. Dette har ført til at de minste distriktskommunene har store utfordringer med å opprettholde folketallet. Aldringen er i tillegg størst i de minste distriktskommunene. Denne utviklingen har de også i våre naboland, som også diskuterer løsninger for hvordan man kan organisere de offentlige tjenestene, slik at de skal være gode og tilgjengelige for alle.

Så er det viktig å si at det er ikke noen enkle løsninger, men jeg mener kommunene må jobbe aktivt for å tiltrekke seg flere innbyggere og et mer variert lokalt næringsliv. Det er også viktig å huske på at sammenslåing av kommuner ikke innebærer at tjenestene skal flyttes. De fleste stedsnære tjenester som skoler, sykehjem og helsestasjon blir værende der folk bor. En større administrasjon med større kapasitet til å drive utvikling og innovasjon av tjenestene vil imidlertid kunne føre til en bedre skole både i Berlevåg og de andre kommunene i Øst-Finnmark.

Mitt ønske er at Mina skal få flere klassekamerater når hun begynner på skole i Berlevåg, uavhengig av navnet på kommunen hun bor i. Hvis det skal skje, må også kommunen klare å tiltrekke seg flere tilflyttere som finner attraktive, spennende og gode fagmiljøer, med to jobber som gjør at unge familier ønsker å bo der. Det er ikke en utfordring som er løst over natten, men det er definitivt noe som vi må jobbe med fremover, fordi vi har et ønske om at man skal kunne bo, jobbe og leve over hele landet. Men vi skal altså ikke tvinge folk til å bo noen steder i dette landet. Vi skal sørge for at det er attraktivt å bo også i Berlevåg. Så bolyst er det vi må legge til rette for.

Geir Adelsten Iversen (Sp) [12:44:54]: Berlevåg skole er en skole med ca. 90 elever, etter Berlevågs hjemmeside. Satsingsområder er for tiden vurderingsarbeid og regning i alle fag. Visjonen til skolen er: «Berlevåg skole skaper gode lagspillere for framtida». Berlevåg har også et veldig bra LOSA-tilbud, som gjør at man har

ungdom i bygda hele skoletiden fram til videregående. Mener statsråden at Berlevåg kommune bør skrotes?

Statsråd Nikolai Astrup [12:45:41]: Jeg mener det jeg sa i sted.

Geir Adelsten Iversen (Sp) [12:45:51]: Kommune i Finnmark har brukt veldig mye tid på arbeidet med kommunesammenslåing. Kommunene – de fleste kommunene i hvert fall, det var vel én kommune som mente noe annet – har sagt at man ikke har noe ønske om å slå seg sammen. Man ønsker utvikling, ikke avvikling, og man ønsker at lover må følges, slik at fisken kommer tilbake til kysten. Alle i Finnmark er lei av at statsråder sier til oss at vi ikke er robuste nok eller store nok. Hva skal til for at Høyre og regjeringen skjønner dette?

Statsråd Nikolai Astrup [12:46:45]: Mitt mål er at kommuner som Berlevåg skal være attraktive, at det skal være et attraktivt lokalsamfunn som skal tiltrekke seg nye innbyggere, og at flere innbyggere skal flytte hjem igjen og bidra til å bygge sitt lokalsamfunn. Det tror jeg er et mål som representanten og jeg deler. Så er spørsmålet: Hvordan får vi det til?

Nå pågår det et nytt prosjekt blant flere kommuner, der Berlevåg også inngår, der man ser på funksjonsdeling mellom ulike kommuner istedenfor kommunesammenslåing. Jeg synes det er interessant å se på hvilke resultater det kan gi. Men at de ser seg nødt til å gjøre det – dette er et lokalt initiativ – er også et tegn som vi må merke oss, for det betyr at sånn som vi jobber i dag, kan det ikke fortsette. De eneste som synes å mene det, er representantene fra Senterpartiet i denne sal. Det er ikke et alternativ. Det er bare ett alternativ, og det er å endre. Og så er spørsmålet: Hvordan skal vi endre oss for å være attraktive også fremover?

Spørsmål 15

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:47:57]: «Det er befriende når Høyre tar bladet fra munnen. Høyres generalsekretær – nå statssekretær, John-Ragnar Aarset, sa på Hallingdalskonferansen 27. januar i år: – Framtidens kommune i Hallingdal er «Hallingdal kommune».

Arbeider statsråden for å realisere dette?»

Statsråd Nikolai Astrup [12:48:26]: Som nevnt skal arbeidet med kommunestruktur bygge på frivillighet og lokale initiativ, og jeg er kjent med at det er politikere i Hallingdal som mener at dette er en god idé på sikt. Det er en debatt som jeg er helt sikker på at politikerne i Hallingdal er i stand til å ta selv, og at de vil komme

frem til de løsningene som de mener er best for seg og sine.

Så hadde jeg gleden av, for mange, mange år siden, å besøke seteren til representanten. Da stilte jeg spørsmål til representanten om han noen gang hadde vurdert å stemme Høyre. Da svarte representanten: Nei, til det er jeg altfor konservativ. Jeg tror representanten var inne på et godt poeng der, at han var for konservativ til det, for vi trenger altså å endre oss. Min definisjon av konservatisme tror jeg avviker fra representantens, for min definisjon er at vi må forandre for å bevare. Og det vi skal bevare, er jo kommunenes evne til å levere gode velferdstjenester. Vi skal bevare lokaldemokratiet, beslutninger nær folk, men for å få det til i et samfunn som må endre seg, må kanskje også politikken endre seg, og da må vi være villige til å se på kommunestruktur. Hvis lokalpolitikere i Hallingdal ønsker å se på muligheten for å slå sammen sine kommuner til én og bli en stor kommune med 20 000 innbyggere, kanskje med kommunedelsutvalg, vel, da synes jeg det skal være mulig for dem å diskutere det. Og ikke bare det – kanskje kan det også gi bedre løsninger for samordnet areal- og transportpolitikk i Hallingdal.

Akkurat på samme måte som ordføreren fra Senterpartiet sa at Andebu fortsatt kommer til å være Andebu etter at de er slått sammen med Sandefjord og Stokke, kommer Hemsedal fortsatt til å være Hemsedal, Ål fortsatt til å være Ål, Gol fortsatt til å være Gol og Nesbyen fortsatt til å være Nesbyen – uavhengig av hvilken kommune de inngår i.

Men som sagt: Dette er en diskusjon som jeg overlater til de lokale politikerne i Hallingdal.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:50:35]: Jeg husker godt besøket av statsråden på setra; det var ikke i Hallingdal, det var i Numedal. Det som var poenget da, var å lære om fotosyntesen, og det gikk ikke så bra.

Jeg kan forsikre statsråden om at jeg er konservativ i den forstand at jeg vil endre for å bevare. Men det som skjer nå, er at Høyre bruker statsmakten til å sentralisere Norge. En bruker statsmakten til å forandre Norge slik at Norge ikke blir Norge, i den forstand at det er aktivitet, makt og myndighet over hele landet.

Senterpartiet er sjølsagt for forandring, for det er bare døde ting, stein og metaller, som ikke forandrer seg. Spørsmålet er hvordan.

Det som har vært Høyres og, tidligere, Senterpartiets linje når det gjelder dette spørsmålet, er at fylkeskommunen var kommunenes samvirke­lag (presidenten klubber). Det var fylkeskommunen som skulle gi de oppgavene som kommunen ikke sjøl kunne løse. Er statsråden enig i det?

Statsråd Nikolai Astrup [12:51:50]: Jeg er en sterk tilhenger av lokaldemokrati, derfor mener jeg at oppgavene bør løses nær innbyggerne, og flest mulig derfor i kommunene. Det er de som har skoen på, som vet hvor den trykker, og da må kommunene være i stand til å løse de oppgavene på en god måte. Derfor er det nødvendig å se på kommunestruktur også i årene fremover.

Vi forandrer ikke Norge. Norge er forandret. Det betyr at vi er nødt til også å ha en diskusjon om hvordan vi organiserer oss for å kunne gi innbyggerne de tjenestene de forventer, fortjener og har krav på.

Så er selvfølgelig regjeringen opptatt av at det skal være aktivitet i hele landet. Det er jo rekordlav ledighet i mange av distriktsfylkene våre nettopp fordi vi har bidratt til å legge til rette for økt aktivitet. Det må også være tilfellet fremover, men da må man være villig til også å endre på politikk for å legge godt til rette for aktivitet.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:52:49]: Problemet er at Høyre ikke tør å fortelle at en ønsker å forandre Norge i den forstand at en ønsker å konsentrere makt, og at en ønsker å konsentrere aktivitet. Folk erfarer jo det og får en avmakt­sfølelse. De som kommer over avmakten, reagerer med forbannelse, og de reagerer med å bruke bedre redskaper, som i dette tilfellet er Senterpartiet.

Det som nå er vedtatt i Stortinget, mot Høyre, Fremskrittspartiet og Venstres vilje, er frivillighet, og at en ikke skal bruke økonomien for å tvinge folk. Det som da er Senterpartiets alternativ, er at vi bruker fylkeskommunen til å ta opp i seg de oppgavene som kommunene er for små til å løse. Fylkeskommunen skal være kommunenes samvirke­lag. Det har tidligere vært Høyres linje. Det er en organisasjonsendring som bevarer kommunene som basisorganisasjon, som gir trygge velferdstjenester på helseområdet, gode skoler og det hele. Hvorfor er ikke Høyre enig i den linja i dag? De var det i 1995.

Statsråd Nikolai Astrup [12:53:53]: Høyres syn på fylkeskommunen har vel ikke endret seg så veldig siden 1995. Men det som er interessant med svaret fra representanten, er at Senterpartiet her tar til orde for at flere oppgaver bør flyttes ut av kommunene, bort fra folk og opp på et høyere forvaltningsnivå. Det synes jeg kanskje er noe av det mest oppsiktsvekkende med svaret til representanten Lundteigen. Dette er – kan man si – nye toner: at man altså ønsker å utarme lokaldemokratiet på den måten som representanten Lundteigen her tar til orde for.

Jeg er ikke av den oppfatning. Jeg mener vi skal sørge for at kommunene er i stand til å løse de oppgavene som innbyggerne er mest opptatt av, nærmest der innbygger-

ne bor, og det er på kommunenivå, ikke på fylkeskommunalt nivå.

Så dette var nye toner fra Senterpartiet, men absolutt interessant for den videre debatten. Jeg tror nok mange lokalpolitikere, ikke minst fra Senterpartiet, vil merke seg at Senterpartiet her tar til orde for at det skal flyttes oppgaver i stort omfang til fylkeskommunen fordi kommunene er for små til å løse dem. Og det at Senterpartiet innrømmer at kommunene er for små til å løse dem (presidenten klubber), er også nytt i det ordskiftet vi har hatt i denne debatten (presidenten klubber).

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:54:56]: Vanlig frekthet fra statsråden!

Spørsmål 16

Kari Anne Bøkestad Andreassen (Sp) [12:55:13]: «I sitt debattinnlegg i Adresseavisen 21. februar sier statsråden at kommunereformen må fortsette. Det vises til at Stortinget har bestemt at lokale initiativ og frivillighet skal ligge til grunn, men dersom kommunestrukturen over tid ikke endrer seg i takt med samfunnet, bør andre tiltak vurderes. På Sør-Helgeland i Nordland var det i forrige omgang vurdert å slå sammen kommunene Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega og Vevelstad. Dette vil gi en kommune med 13 000 innbyggere.

Er dette kommuner statsråden mener bør slås sammen?»

Statsråd Nikolai Astrup [12:55:47]: Jeg er enig med representanten Lundteigen i at mange kommuner har utfordringer med å løse oppgavene sine. Svaret mitt er altså ikke å flytte oppgaver til fylkeskommunen, men i stedet sørge for at kommunene er i stand til å løse oppgavene på en god måte.

Ja, det vil være kommuner også i Nordland som bør diskutere om kommunestrukturen er egnet for å møte fremtidens utfordringer. Men så er det, som jeg har sagt tidligere, et lokalt ansvar å gjøre de vurderingene, og det må være basert på frivillighet. Men Fylkesmannens tilråding kan være et godt utgangspunkt for de diskusjonene som kommunene med jevne mellomrom bør ha, også for Nordlands del.

Med det tror jeg at jeg skal unngå å gjenta meg selv ytterligere.

Kari Anne Bøkestad Andreassen (Sp) [12:56:42]: I disse fem nevnte kommunene er det bl.a. fem sykehjem. Beboere og pårørende er generelt meget godt fornøyd med god omsorg, god tid, varme hender, ordentlig mat og korte linjer – altså gode tjenester i praksis,

som er det Senterpartiet mener er viktigst. Reformen og robuste fagmiljøer har så langt betydd sentralisering og større enheter, og statsråden sier at man må lære av sammenslåtte kommuner. Men nedleggelse av det som blir utkantene, er erfaringer vi har sett så langt, selv om fylkesmenn og Høyre sier det motsatte. Dette har det blitt referert til tidligere i dag.

I de samme kommunene er det fire fergesamband, det ene har seks anløpssteder, det er fire hurtigbåter, hvorav den ene har 14 forskjellige anløpssteder. Vi må huske at fjerning av kommunegrensen ikke forandrer geografien.

Hva tenker statsråden at nedleggelse av f.eks. sykehjem vil bety for disse lokalsamfunnene med tanke på at begge foreldre skal få brukt sin kompetanse, og hva mener han er akseptabel reisetid for den typen tjenestetilbud ute i distriktene?

Statsråd Nikolai Astrup [12:57:45]: Målet med kommunereformen er å sørge for at kommunene er i stand til å gi innbyggerne et godt tilbud, og det innebærer også sykehjemtilbud. Og så er det jo ikke slik at selv om en kommune er stor i areal, at tjenestene ikke må ytes der folk bor. Så det er en forutsetning.

Så er spørsmålet: Klarer man likevel i en større enhet å tiltrekke seg mer fagkompetanse, større og sterkere fagmiljøer som kan sette kommunene enda bedre i stand til å yte tjenestene og nettopp samordne areal- og transportplanleggingen i et område på en enda bedre måte, for å sørge for at attraktiviteten øker, og at man klarer å opprettholde bosettingen også fremover? Jeg tror ja – at mange kommuner bør gjøre den vurderingen, og ta gjerne utgangspunkt i Fylkesmannens vurdering fra 2016.

Kari Anne Bøkestad Andreassen (Sp) [12:58:45]: At det bor få mennesker i en kommune, må ikke forveksles med at lokalpolitikere, f.eks. fra Senterpartiet, ikke satser på digitalisering og velferdsteknologi, som også er nevnt i innlegget. Statsråden kjenner selvfølgelig til prosjektet Digitale Helgeland, et samarbeid mellom 18 kommuner som ikke forutsetter sammenslåing. Så må jeg få nevne min hjemkommune, der det er kommersielt helt uinteressant å bygge ut bredbånd. Nå legges det fiber i hele kommunen, men det gjøres utelukkende på dugnad.

Halvparten av kommunene i landet har under 5 000 innbyggere, og de fortjener vår respekt. Det at noen av oss fra Senterpartiet ikke ønsker å skape større avstand på alle mulige måter, er ikke det samme som å se seg lengselsfullt tilbake. Det er heller ikke det samme som å være trangsynt eller dogmatisk, som statsråden ynder å kalle det.

Hvilke nye politiske grep vil statsråden ta for å sikre vekst og positiv utvikling der mye av verdiskapingen skjer og skal skje framover – i våre distriktkommuner?

Jeg vil til slutt legge til at lav ledighet skyldes gjerne fraflytting, spesielt i nord.

Statsråd Nikolai Astrup [12:59:50]: Det er gledelig å høre at man også på Helgeland satser på digitalisering. Det tror jeg kommer til å være svært viktig for å bidra til nettopp vekst og utvikling i årene som kommer. Selv om det gjøres uten å slå sammen kommunene, er ikke digitaliseringsinnsats til hinder for kommunesammenslåingen. Nå hørte vi akkurat representanten Lundteigen ta til orde for at de minste kommunene kanskje må flytte oppgaver opp til fylkeskommunen. Jeg er mer tilhenger av å sette kommunene i stand til å løse oppgavene nær folk. Digitalisering er også en innsats som bidrar til at tjenester kan ytes nær folk. Det blir jo ikke nærmere enn når man får tjenestene inn på mobiltelefonen eller pc-en i stua.

Jeg er sikker på at denne debatten ikke er over med dette. Men at man også på Helgelandskysten må diskutere kommunestruktur i årene som kommer, føler jeg meg nokså overbevist om for at de skal kunne yte de tjenestene som innbyggerne fortjener, forventer og har krav på.

Tone Wilhelmsen Trøen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Spørsmål 17

Geir Pollestad (Sp) [13:01:06]: «Stavanger/Sandnes og fleire av kommunane rundt er i stor grad ein samanhengande bu- og arbeidsmarknadsregion.

Ser statsråden det som ønskeleg å slå saman desse kommunane?»

Statsråd Nikolai Astrup [13:01:28]: Representanten Pollestad spør meg om det er ønskelig å slå sammen flere av kommunene på Nord-Jæren. Nå har det vært to store sammenslåinger i dette området, og jeg vil berømme de kommunene som har vært gjennom en sammenslåing og bygget nye, sterke kommuner.

Utfordringen i dette området handler i stor grad om å få til en helhetlig og balansert samfunnsutvikling gjennom god arealplanlegging, kollektivtransport og næringsutvikling. Fylkesmannsembetet har fått gjennomført en spørreundersøkelse blant folkevalgte, administrasjon og tillitsvalgte i Rogaland. I underkant av 60 pst. svarer at kommunegrensene vanskeliggjør effektive tjenester i flerkommunale by- og boligområder. Nær 60 pst. mener også at kommunesammenslåing i svært stor grad og nokså stor grad vil være et tiltak for å løse disse grenseproblemene.

I en kronikk i Stavanger Aftenblad nylig påpeker Fylkesmannen i Rogaland:

«I nasjonal jordvernstrategi blir det peika på at endring av kommunegrenser vil bidra til å styrka jordvernet der fleire kommunar inngår i same bu- og arbeidsmarknadsregion. Særleg fordi færre kommunar gir ei meir heilskapleg og samordna planlegging. Truleg hadde jord vore spart i Rogaland med færre kommunar.»

Det er nå fare for at presidentskapet – ikke presidenten, for presidenten er nettopp ankommet – og i hvert fall representantene begynner å bli lei av at jeg gjentar meg selv. Men la meg legge til at med den innretningen som spørsmålene har, er det vanskelig å unngå å gjenta seg selv. La meg derfor slå fast enda en gang, for å være helt tydelig på at jeg svarer på spørsmålet: Stortinget har vedtatt at kommunesammenslåing i denne stortingsperioden skal baseres på lokale initiativ og lokale vedtak, og dette legger selvsagt regjeringen til grunn.

Så er jeg nokså sikker på at når det gjelder Nord-Jæren, jobber tiden for flere kommunesammenslåinger – rett og slett fordi både næringsliv og innbyggere ser at kommunestrukturen ikke er hensiktsmessig over tid, og at det vil være mer effektivt å organisere kommunene annerledes. Men dette er en diskusjon som jeg føler meg nokså trygg på at man kommer til å ta lokalt i årene som kommer.

Geir Pollestad (Sp) [13:03:52]: Det er jo interessant at statsråden tek Fylkesmannen til inntekt for sitt syn, all den tid Fylkesmannen er statsråden og regjeringa sin representant i fylket. Det er noko herleg demokratisk over denne type sannheitsvitne.

Men spørsmålet mitt går eigentleg meir på eit prinsipielt nivå: Er det sånn at regjeringa og statsråden meiner, ut frå ein prinsipiell tanke, at når det er eit felles bu- og arbeidsmarknadsområde, bør det òg vera ein kommune, eller kan eit bu- og arbeidsmarknadsområde vera delt inn i fleire kommunar? Det er det eg ønskjer å få eit svar på med mitt spørsmål.

Statsråd Nikolai Astrup [13:04:41]: Spørsmålet er om man kan ha ett bolig- og arbeidsmarked delt opp i flere kommuner, og svaret på det er ja. Det har vi mange av, så det er helt åpenbart at det er mulig. Spørsmålet er: Er det mer effektivt og bedre for både innbyggere og næringsliv at man vurderer sammenslåinger i det som allerede er sammenhengende bolig- og arbeidsmarkeder? Jeg tror svaret på det er ja.

Men dette tror jeg nok at man kommer til å fortsette å diskutere i Rogaland i årene som kommer, for selv om man har hatt to store sammenslåinger, kommer ikke det til å løse alle utfordringene som regionen har. Jeg føler meg nokså overbevist om at det er mange bolig- og arbeidsmarkedsområder i Norge som med fordel kunne

ha vurdert sammenslåing, av hensyn til innbyggerne og næringslivet.

Geir Pollestad (Sp) [13:05:41]: I Rogaland og på Nord-Jæren er det stort sett to grupper som ivrar for kommunesamanslåingar. Det er Høgre-politikarar og det er regjeringa sine lokale representantar i fylket, nemleg Fylkesmannen sine representantar.

Men ut frå det som er sagt tidlegare, er det her spørsmål. For eksempel i Sandnes lurar ein på om regjeringa vil sitja i ro, eller om det vil koma nye initiativ. Statsråden har fleire gonger sagt at det skal basera seg på frivilligheit og lokale initiativ.

Då er mitt spørsmål: Kan lokalpolitikarar og innbyggjarar i f.eks. Sandnes vera trygge på at det ikkje vil koma nye initiativ frå regjeringa eller frå Fylkesmannen om å påleggja prosessar, samtalar eller press med det mål å bidra til kommunesamanslåingar – at dei reelt sett skal vera frivillige og baserte på lokale initiativ? Altså, kan ein utelukka at det vil koma initiativ frå sentrale myndigheiter?

Statsråd Nikolai Astrup [13:06:49]: Dette er det femtende spørsmålet jeg svarer på om det samme, og i alle mine femten svar har jeg lagt vekt på at det er regjeringens politikk å følge opp Stortingets vedtak fra desember 2017, som sier at sammenslåinger skal være basert på lokale initiativ og frivillighet. Derfor føler jeg på mange måter at jeg har svart på spørsmålet. Det er klart at av og til er det sånn at man må ha ting inn med pinsett, men jeg tror representanten Pollestad har fått med seg hva som er svaret på spørsmålet. (Munterhet i salen.)

Presidenten: Pinsett eller ikke – vi går nå videre til neste spørsmål, som stilles fra representanten Nicholas Wilkinson til samferdselsministeren.

Spørsmål 18

Nicholas Wilkinson (SV) [13:07:47]: «Persontrafikken på nordligste del av Hovedbanen, strekningen Dal–Eidsvoll, ble lagt ned i 2004. Fra da av har befolkningen og et samlet politisk miljø på Øvre Romerike kjempet for å få gjenopptatt persontrafikken og slik få på plass den raskeste og mest miljøvennlige forbindelsen mellom Eidsvoll og Jessheim. Skinnene ligger der, men det trengs utbedringer på Eidsvoll stasjon. SV har tidligere stilt skriftlig spørsmål om saken.

Vil statsråden ta initiativ til å finne en løsning i denne saken og sørge for at spørsmålet om gjenopptaking av persontrafikken på strekningen Dal–Eidsvoll blir inkludert i KVVU-en?»

Statsråd Knut Arild Hareide [13:08:54]: Som representanten Wilkinson her tydeleg seier: SV har reist den same og viktige problemstillinga i eit skriftleg spørsmål hausten 2018. I svaret frå daverande samferdselsminister, Jon Georg Dale, heitte det:

«Det er i dag ikkje mogleg å forlenge Dal-toga til Eidsvoll fordi det ikkje er tilstrekkeleg kapasitet til å vende toga på Eidsvoll stasjon. Å vende toga der ville føre til redusert kapasitet for køyring av godstog sidan desse ikkje kan krysse på Eidsvoll, verken på den nye eller gamle stasjonen, når det står persontogmateriell til plattform.»

Det var altså svaret frå Dale i 2018. Dei banetekniske planføresetnadene på Eidsvoll stasjon er uendra frå 2018 til no. Dette inneber at det ikkje finst tilgjengelege togspor med plattform ved Eidsvoll stasjon som kan handtere ei forlenging Dal–Eidsvoll utan at det gir store avgrensingar for godstrafikken på Dovrebanen. Per i dag blir strekningen Dal–Eidsvoll derfor betent av bussrute 430 Jessheim–Eidsvoll. Det er òg viktig å nemne at det fram til 2024 vil gå føre seg arbeid med dobbeltspor på strekningen Venjar–Langslet, inkludert Eidsvoll stasjon. I byggeperioden vil Eidsvoll stasjon vere stengd i periodar, noko som uansett krev alternativ transport.

Representanten viser òg til det pågåande arbeidet med konseptvalutgreiing, KVVU, av Hovedbanen Nord, Lillestrøm–Eidsvoll. Utgreiinga er ei bestilling frå Samferdselsdepartementet til Jernbanedirektoratet og skal vere grunnlag for å vurdere om og når det er nødvendig med tiltak på Hovedbanen Nord, eller om det kan finnast andre tiltak som kan løyse behovet samfunnet har. I samband med KVVU-arbeidet vil det bli gjort ei vurdering av pendelforlenging frå Dal til Eidsvoll, i tråd med det representanten ønskjer. Altså: I den KVVU-en vil ein nettopp vurdere ei pendelforlenging, som vil ha betydning for kva vi kan gjere med denne strekningen.

Nicholas Wilkinson (SV) [13:11:21]: Alle partiene på Eidsvoll vil ha persontrafikken på tog på strekningen mellom Dal og Eidsvoll. Jeg er litt skuffet, siden lederen i transport- og kommunikasjonskomiteen, Helge Orten fra Høyre, i august 2019 sa at regjeringen var i gang med en utredning om tog mellom Dal og Eidsvoll. Var det valgflesk, eller kommer det en utredning om persontrafikken på strekningen mellom Dal og Eidsvoll? Hvis det kommer en utredning, når kommer den?

Statsråd Knut Arild Hareide [13:12:06]: No har me altså ein KVVU i gang. Det vil seie at me no gjennomfører utgreiinga om ei pendelforlenging som ein føresetnad for om me òg skal få persontrafikken på denne strekningen. Derfor opplever eg at eg med det svaret eg gir her i dag, kjem i møte det som eg opplever er representanten Wilkinsons ønske her. Skal me få persontrafikk, må

me få ei reell utgreiing av om det er mogleg med ei pendelforlenging. Det ber me altså om i den KVVU-en.

Eg kan òg seie at Jernbanedirektoratet skal arrange-re ein ny verkstad for interessantar 24. mars, der moglegheitsstudien og konseptval er tema. Så me har eit trykk på å få dette reelt utgreidd, men me kjem altså ikkje i gang med dette viss me ikkje får gjort den studien, og det er ein del av den KVVU-en som me no jobbar med.

Nicholas Wilkinson (SV) [13:13:05]: Folk på Eidsvoll bruker bil mye, siden det tar 50 minutter mellom Dal og Eidsvoll hver vei hvis de bruker buss. Toget fra Dal til Eidsvoll vil ta 10 minutter. Jeg forstår at det er vanskelig for folk å miste 80 minutter hver dag når toget ikke går. SV jobber hele tiden for å kutte klimagassutslipp. Da bør folk i Eidsvoll få regjeringen med seg på laget og få tog mellom Dal og Eidsvoll. Vil regjeringen ha persontrafikken på tog på strekningen mellom Dal og Eidsvoll? Vi venter på utredningen, men vil regjeringen ha det, eller skal vi utsette saken en gang til?

Statsråd Knut Arild Hareide [13:14:04]: Eg deler det utolmodet representanten Wilkinson har i denne saka. Da må me gjere den utgreiinga først, og nettopp det å kunne vende toga er ei vurdering som me no gjer i KVVU-en. Den vurderinga må kome først. Eg vil ikkje gi eit svar på det før eg har den vurderinga, men det eg kan seie her på Stortinget, er at for at ein skal kunne vende toga, må me gjere ei pendelforlenging. Det er ein del av den vurderinga som no skjer i KVVU-en. Når me har den KVVU-en, må me ta stilling til kva me gjer. Ligg det da til rette, kan det gi moglegheit for persontrafikk på strekningen Dal–Eidsvoll, men det svaret kan eg først gi når me har KVVU-en.

Spørsmål 19

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [13:15:07]: «I debatten om taxinæringa på Stortinget 25. februar uttalte statsråden følgende: «... det er ei utfordring innanfor transportsektoren at me har hatt ein auke i direktørstillingar. Det meiner eg er ein uting. Den tendensen og trenden må me snu, òg når det gjeld lønnsnivå». 19. juni i fjor avdekket NRK at antallet direktører i jernbaneselskapene er nesten femdoblet, fra 11 til 49, og at de seks toppsjefene tjener i snitt 3,2 mill. kroner.

Hva vil statsråden gjøre med denne utingen, som er en direkte konsekvens av hans forgjengeres politikk?»

Statsråd Knut Arild Hareide [13:15:50]: Lat meg understreke at eg meiner staten ikkje skal vere lønsleiande i leiarlønnsutviklinga, men utvise ei klok og moderat linje i dette spørsmålet. Eg vil òg understreke at eg

meiner det er viktig at staten klarer å rekruttere gode leiarar i selskapa våre, leiarar som skal inspirere, motivere og gjennomføre viktige arbeidsoppgåver for samfunnsutviklinga i Noreg. Løn skal ikkje aleine vere motivasjon for den typen leiarjobbar – i så tilfelle er det ikkje riktig person for denne typen viktige leiarjobbar. Det er mi oppfatning at enkelte leiarlønssaker har vore utfordrande for nettopp omdømet til sektoren, den sektoren som eg no er sett til å leie.

Den nye organiseringa av jernbanesektoren reindyrkar ansvaret og dei ulike oppgåvene som skal gjerast i jernbanesektoren, slik at dei som er best på oppgåvene, faktisk er dei som jobbar med dei. Dette inneber på den eine sida at talet på aktørar i sektoren har auka. På den andre sida bidreg den nye organiseringa i sektoren til auka openheit om kva for aktørar som er ansvarlege for kva for oppgåver. Det inneber ei auka openheit rundt leiarlivnivået ved at leiarstillingar som tidlegare var integrerte i dei store verksemdene i Jernbaneverket og daverande NSB AS, no går fram meir eksplisitt av organisasjonskartet i dei nye verksemdene. Som eigar følgjer departementet opp selskapas organisering og ressursforvaltning, og det er vår jobb å utfordre styra på om ressursane til selskapa blir utnytta best mogleg og effektivt.

Når det gjeld fastsetjing av leiarløn, er dette styrets ansvar. Eigar har likevel tydelege forventningar til styrets arbeid på leiarlønnsområdet – det gjeld fastsetjing av løn for leiarane og er kome til uttrykk bl.a. i statens retningslinjer for løn og anna godtgjersle til leiande tilsette.

Statsråden si myndigheit i selskapa i samferdssektoren blir utøvd gjennom generalforsamlinga, der eg bl.a. har ansvar for å behandle styret si leiarlønserklæring. Eg er i denne samanhengen oppteken av at styra er opne om korleis fastsetjing og justering av godtgjersle har vareteke nettopp omsynet til det å vere konkurransedyktig, men ikkje lønsleiande, og korleis omsynet til moderasjon er vareteke. Det er noko eg tek opp på generalforsamling.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [13:18:42]: På slutten av debatten om norsk taxinæring tror jeg statsråd Hareide begynte å si det han egentlig følte i hjertet, da han sa at han syntes det var en uting at antallet direktører i jernbanesektoren har eksplodert. For å ta det gamle NSB, som hadde 11 direktører: Når man nå har splittet opp selskapet, er det 49, altså fra 11 til 49 direktører bare i oppsplittingen av NSB til Vy. Vi har Jernbaneverket, som har blitt splittet opp til Bane NOR og Jernbanedirektoratet, og jeg så i en nyhetsartikkel at det var ti kommunikasjonsjefer bare i Bane NOR, altså en voldsom eksplosjon. Snittlønnen blant de 49 – fra NSB til Vy – var på 3,2 mill. kr, altså en voldsom lønn, en dobbelt

lønn av det statsråden har. Og statsråden sa da at det var en uting.

Vil statsråden gjøre noe, eller vil han bare prate og la det skje? Hvis han synes det er en uting, må han få ned antallet direktører og få ned lønnen. Hvilke grep vil Hareide konkret ta?

Statsråd Knut Arild Hareide [13:19:44]: Eg er veldig tydeleg og seier at me skal ha moderasjon. Staten skal ikkje vere lønsleiande. Eg meiner naturleg nok at når ein får fleire selskap, får ein òg nokre fleire leiarar. Det er ei naturleg utvikling. Men eg er opptatt av nettopp moderasjon, og at utviklinga skal vere moderat. Da seier eg at det er min intensjon å ta opp dette på generalforsamling, det er mitt verkemiddel – nettopp når det gjeld leiarløner. Det er mi føring, og det er mitt verkemiddel inn i denne saka å ta opp dette på generalforsamling. Det var det eg òg sa i svaret mitt. Det ligg til grunn, og det er min intensjon å ta opp dette når eg kjem til generalforsamling. Eg utfordrar styreleiaren, som har ansvar for løna til leiinga i selskapet, og seier nettopp at omsynet til moderasjon må varetakast når leiarlønsdiskusjonen kjem opp på generalforsamlinga.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [13:20:55]: Vi leste tidligere i vinter om Wenche Bye, som inntil vidare er renholder på Nordlandsbanen, og som mister jobben sin på grunn av konkurranseutsetting. Vi vet at de som er konduktører på toget, har fått dårligere pensjonsordning, at renholderne generelt har fått dårligere pensjonsordning, og at de som gjør den praktiske jobben, har fått en mer krevende arbeidshverdag. Midt oppe i dette ser vi en direktør-bonanza. Vi må få antallet direktører ned. Vi har også sett at lønnsnivået har eksplodert etter den jernbanereformen som Kristelig Folkeparti var med og støttet. Synes statsråd Hareide det har vært en god konsekvens av jernbanereformen at direktørlønningene har skutt i været, og at det har blitt mange flere direktører, mens de som faktisk gjør jobben, mister pensjon og får en mer krevende arbeidshverdag? Og vil statsråden tørre i generalforsamlingen å virkelig styre, å pålegge styret å få ned antallet direktører, og si at det er frivillig å jobbe som direktør i norsk jernbane, og at lønna skal ned, ikke opp?

Statsråd Knut Arild Hareide [13:21:57]: Som generalforsamling kan eg gi føringar om leiarløn, og eg seier tydeleg her at eg ønskjer moderasjon. Staten skal ikkje vere leiande på leiarløn, og det seier eg veldig tydeleg. Så skal ikkje eg – naturleg nok – gå og seie noko om talet på direktørar, òg fordi at når me har splitta opp, fører det òg til nokre fleire leiarar. Den konkurranseutsetjinga me har sett, har me no spart store kostnader på. Men ja, eg vil følgje opp moderasjon. Eg meiner, som eg òg sa, at

ei utvikling som har vore utfordrande for sektoren sitt omdømme, har eg gripe fatt i, og det vil eg ta opp når eg kjem til generalforsamling. Det er den ryddige måten for meg å gjere det på, og da forventar eg moderasjon i denne sektoren framover når det gjeld leiarløner.

Spørsmål 20

Bjørnar Moxnes (R) [13:23:14]: «Kraftselskapene bak NorthConnect hevder at kabelen vil gi en CO₂-reduksjon på to millioner tonn per år. Andre hevder at NorthConnect vil øke utslippene av CO₂ med to millioner tonn per år, gitt at den samme mengden strøm i stedet hadde blitt eksportert til kontinentet, der CO₂-innholdet i kraftmiksen er dobbelt så høyt som i Storbritannia.

Hvilket syn på CO₂-effekten av NorthConnect mener statsråden er riktig?»

Statsråd Tina Bru [13:23:47]: Jeg deler representanten Moxnes' engasjement for å redusere klimagassutslippene. Derfor er jeg litt forundret over at Rødts standpunkt er å si nei til alle nye kraftkabler. Kraftkabler fra Norge til våre naboland styrker vår forsyningsikkerhet og bidrar til å erstatte fossil energi med ren, fornybar elektrisitet. Det er et viktig bidrag for å redusere klimagassutslippene og klare klimamålene både i Norge og i Europa.

NorthConnect er ikke et unntak i den sammenhengen. Likevel er det litt vanskelig å tallfeste klimaeffekten av én enkelt kabel, som tross alt bare er en del av et stort og komplekst system. Det europeiske strømmettet er stadig i utvikling som følge av endringer i kraftproduksjonen. Jeg mener også at tallfesting av klimaeffekten av én enkelt kabel er av begrenset interesse, nettopp med tanke på utslippsreduksjonene energiomleggingen som helhet bidrar til. NorthConnect er nå til konsesjonsbehandling i Olje- og energidepartementet.

Jeg har merket meg at det er flere syn på hvordan reduksjonen av CO₂-utslipp skal vurderes for tiltak i kraftsektoren. Felles for dem alle er at de er forbundet med stor usikkerhet, og at de avhenger av hvilke forutsetninger som legges til grunn. Én måte å anslå CO₂-effekten på er å bruke modellberegninger. Da må det gjøres forutsetninger om fundamentale forhold som etterspørsel, tilbud, støtteordninger og politikk fra i dag og flere tiår frem i tid. En annen tilnærming kan være å vurdere CO₂-effekten ut fra en betraktning av kvotemarkedet i Europa. Kvantemarkedet setter et samlet tak for utslippene i kvotepliktig sektor, inkludert kraftsektoren. EU har innført en slettemekanisme i kvotemarkedet, og tiltak kan derfor under visse forutsetninger virke positivt på politikernes mulighet til å senke taket på kvoter.

For meg er det ingen tvil om at økt kraftutveksling er positivt for Europas felles evne til å erstatte fossil kraftproduksjon med fornybare energikilder. Dette er altså Rødt imot. Representanten Moxnes og Rødt står for en industripolitikk som etter mitt syn er reaksjonær, og som vil føre til at vi taper arbeidsplasser og inntekter dersom den blir gjennomført. Rødts resept er å si nei til kraftutveksling, på sikt legge ned oljeindustrien, gamble med oljefondet på grønn teknologi og ha et etter mitt syn aktivistisk statlig eierskap. Det vil jeg advare mot på det sterkeste. Vi har sett nok grelle eksempler på hvordan det går når politikere skal bestemme hvilke teknologier og industrier vi skal satse på.

Bjørnar Moxnes (R) [13:26:21]: Det var vel ikke et direkte svar på spørsmålet. Vi vet at vi har mer enn nok kapasitet til å eksportere ethvert tenkelig kraftoverskudd lenge før vi bygger NorthConnect.

Statsråden argumenterer sterkt for at klimaeffekten er en viktig grunn til å bygge NorthConnect. I svarene på mine skriftlige spørsmål om saken svarte statsråden at verken departementet eller NVE har vurdert klimaeffekten av NorthConnect. Vi har ett tall, og det er det påståtte kuttet på to millioner CO₂, som NorthConnect selv sprer.

Når regjeringen ikke har egne beregninger, kan da en påstått klimaeffekt – framlagt av søkerne bak NorthConnect – legges vekt på i det hele tatt i konsesjonsbehandlingen som nå skal foregå?

Statsråd Tina Bru [13:27:11]: Først og fremst er det anslaget representanten her viser til, basert på en rapport fra den britiske systemoperatøren National Grid. Det er ikke slik at det bare er eierne bak NorthConnect som har kommet med disse tallene selv.

Jeg synes det er noe merkelig i måten representanten stiller spørsmålet på, for etter mitt syn virker det som han er veldig engasjert i muligheten for å kunne redusere mer utslipp gjennom kabelen til Tyskland, og da tenker jo jeg: Er det slik at representanten Moxnes faktisk aksepterer premisset om at kabler bidrar til å kutte utslipp, siden han gjennom sitt spørsmål tilsynelatende mener at det er bedre enn den planlagte kabelen NorthConnect?

Jeg synes det er en inkonsekvent argumentasjon fra representanten rundt disse spørsmålene. Jeg reagerer også på at det virker som at motstanden mot kabler synes å være bygd på en ren, gammeldags forestilling om at kraften vår kun er en innsatsfaktor i annen industri, i stedet for også å se at dette er en innovativ og viktig næring på mange andre måter og i seg selv.

Bjørnar Moxnes (R) [13:28:10]: Dette er poenget: Hvis det er sann at NorthConnect kutter utslipp i England og Skottland, vil byggingen av den føre til økte utslipp på kontinentet, for da vil man få mindre eksport av kraft til nettopp Polen, Estland og Tyskland.

Nå ligger kabelen til konsesjonsbehandling i departementet. Høringsfristen der er 10. mars. Den 12. mars skal komiteen på Stortinget avgi sine innstillinger i flere saker om NorthConnect, deriblant et forslag fra Rødt om at NorthConnect ikke skal bygges. Den 20. mars skal saken opp til debatt og avstemning i Stortinget. Regjeringen er i mindretall, men kan likevel bestemme seg for å gi NorthConnect konsesjon, selv om stortingsflertallet er imot.

Kan statsråden garantere at regjeringen ikke gir NorthConnect konsesjon før Stortinget har behandlet saken og tatt sin beslutning?

Statsråd Tina Bru [13:29:04]: Som sagt er denne saken nå til konsesjonsbehandling i departementet. Jeg kan ikke her og nå stå og avgjøre hvordan utfallet vil bli, men jeg kan betrygge representanten om at saken selvfølgelig vil få en grundig konsesjonsbehandling i mitt departement – også med tanke på avtalene som er inngått i Stortinget, og føringene som ligger der. Det ligger i bunnen.

Jeg synes at jeg heller ikke får svar på de spørsmålene jeg stiller tilbake til representanten. Jeg mener fortsatt at det er en utelukkende positiv ting at vi har kraftutveksling mellom Norge og våre naboland. Jeg mener det bidrar til å styrke vår forsyningssikkerhet, og det bidrar til å kutte klimagassutslippene.

Jeg er for så vidt glad for at representanten tilsynelatende mener det er en positiv effekt, men igjen forstår jeg ikke denne konsekvente motstanden mot alle nye kabler. Det er en del av meg som lurer på om representanten kanskje hadde vært mer positiv dersom det var planlagt en ny kabel til f.eks. Tyskland. Nå kommer det jo en til Tyskland om ikke så altfor lenge, og kanskje er det mulighet for flere i fremtiden dersom Rødt skifter standpunkt.

Presidenten: Dermed er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [13:30:08]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet.

